

A Maroshegyi Óvoda
Pedagógiai Programja

2025. szeptember 1.

I. Az óvoda helyi nevelési alapelvei, értékei, célkitűzései

„Óvodáskorban a magyarság tudat alatti elemeinek beültetése, lassú kifejlesztése a feladatunk... Magyar mivoltunk épületének mintegy a földalatti alapjait kell itt lerakni. Minél mélyebbre épül a fundamentum, annál szilárdabb az épület.” Kodály Zoltán

A pedagógiai programunk az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja és Nagy Jenőné „Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel” program adaptációja.

Azonosulunk a program alapelveivel, kiindulási pontjaival, céljaival! Csak akkor vagyunk a programunk megvalósítói, ha hittel cselekszünk, s benne teljes értékű tagként dolgozunk.

Megteremtjük a gyermekek boldog és biztonságos környezetét! A gyermek a mi szeretetünkre, törődésünkre, megértésünkre vágyik. Megkülönböztetett érzékenységgel foglalkozunk a szülőkkel! Legyen személyes, meghitt kapcsolatunk a szülőkkel. Minél többet mondjunk el és üzenjünk nekik a legdrágább kincsükről, a gyermekükről! Tudunk nevetni, felfedezni, csodálkozni! Ha mi képesek vagyunk erre, képesek leszünk a gyermekeknek is szikrát adni!

Ami nekünk a program megszabta kötelesség, a gyermeknek élmény és játék! Törekszünk a legjobb minőség elérésére! A minőségi munka minket, a programot, s óvodánkat egyaránt dicséri!

A program alapelvei:

Szeretetteljes, biztonságérzetet adó, érzelemben gazdag óvodai élet megteremtése, ahol a gyermekközpontság úgy jelenik meg, hogy tartást, önállóságot, s ebből az önállóságból fakadó egészséges öntudatot, kibontakozási és önmegvalósítási lehetőséget, boldogságot ad a gyermeknek, és biztosítja az egyenlő hozzáférést.

Minden gyermek a saját képességei szerint, annak figyelembevételével nevelhető, fejleszhető. Nevelik, fejlesztik őt az új társas kapcsolatok, vagyis az óvoda minden dolgozója.

A felnőttek tetteikkel sugározzák a feltétel nélküli szeretetet, s azt a gyermekeknek oly fontos biztonságérzetet, hogy **“tisztellek Téged, fontos vagy nekem, csakis Rád figyelek, és segítek Neked, ha szükséged van a segítségemre.”** Minden gyermek ismerje és tudja a testi, lelki, szellemi értékeit, de azt is érzékelje, hogy melyek a hiányosságai. Ezt természetesen, minden lelki feszültség nélkül fogadja el. Ez a program magában foglalja a hazai óvodai gyakorlat legértékesebb eredményeit, tapasztalatait, különösképpen a művészeti nevelés tekintetében, Kodály Zoltán és Forrai Katalin máig is érvényes munkásságának értékeit, azért, hogy abból a már jól bevált, hagyományos értékeket megőrizze. Ugyanakkor arra is készíti az óvodapedagógusokat, hogy az egész napi óvodai életet még árnyaltabban, sokszínűbben, az egyéni szükségleteket, különbségeket figyelembe véve szervezzék meg. Pedagógiai munkánk során arra töreksenek, hogy az óvodások okos szeretetben, érzelmi biztonságban, szabad, nyugodt légkörben, sok szép élménnyel gazdagodva élvezzék az óvodában töltött éveiket. Programunk a néphagyományra és a művészetek eszközével ható vers - mese - dramatikus játékokra, a vidám éneklés, énekes játék gyermektáncra, valamint a rajzolás, festés, mintázás,

kézi munka tevékenységekre helyezi a hangsúlyt. A természeti - emberi - tárgyi környezet megismertetését elsősorban a közvetlen környezetükben, a tapasztalati lehetőségek biztosításával teszi érzelmileg gazdaggá. A természeti, tárgyi környezet megismerését úgy irányítjuk, hogy a gyermekek a közvetlen környezetükben megismerjék városunk értékeit, hogy igazi kis lokálpatriótává válhassanak. E lehetőséget gazdagítjuk még erdei, tanösvényen töltött programokkal, környezetünk védelmét szolgáló cselekvésekkel. Ismeretes, hogy az óvodai korosztályra a “mozgáséhség” jellemző. Ezért e program a mindennapi szabad és szervezett mozgásba beiktat szervezett mindennapi kocogást, zenés mozgásos percek, zenés –táncos lehetőségeket, hogy a gyermekek életkorának megfelelően fejlődjen keringési, mozgató- és légzési rendszerük, valamint a csont- és az izomrendszerük teherbíró képessége, hogy a gyermekek egészséges életmódja biztosítva legyen.

A népművészet formanyelvén fogant vers, mese, énekes játék, vizuális- és tárgyi környezetet kiemelő program beépíti a néphagyományt, népszokásokat és ünnepkörökhöz, évszakokhoz csoportosítva tervezi meg az óvodai nevelés minden részét. Az óvodás gyermek tapasztalatait, érzelmeit, vágyait tevékenységein keresztül fejezi ki, ezért a gyermeki tevékenységeknek a teljes nevelési időben érvényesülnie kell.

Alapvető célok - gyermekkép:

Törekszünk arra, hogy az óvodánk olyan képet mutasson, ha egy idegen belép, azonnal tudja kik dolgoznak az intézményben.

Készítettünk olyan tablót, amely hirdeti gyermekképünket, nevelésünk alapelvét és céljait. Fontosnak tartjuk azt is, hogy a szülők mindennap láthassák, milyen tevékenységrendszert biztosítunk a gyermekeknek, hogyan és milyen módon tartjuk a partnereinkkel a kapcsolatot. Óvodai csoportjainkban láthatóvá tettük, hogy a művészetek eszközeivel dolgozunk. A gyermekek öltözőiben az öltözőszekrényekre kitettük a gyermekek fényképét, nevét, jelét. A szülőknek készült kiírások áttekinthetőek, jól szerkesztettek. Fontos, hogy a szülő pontosan ismerje gyermekének napirendjét, heti rendjét, hogy milyen munkaformákban dolgozunk együtt.

Fontosnak tartjuk, hogy biztosítsuk minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglevő hátrányai csökkenjenek. Fontos az óvodások nyugodt, élményekben gazdag, harmonikus fejlődésének elősegítése, a magasabb rendű érzelmek, erkölcsi-szociális, esztétikai, intellektuális érzelmek kibontakoztatása, az életkori és egyéni sajátosságok figyelembevételével.

Fontos számunkra a sokoldalú, igényes készségfejlesztés biztosításával a gyermeki személyiség egészére irányuló fejlődés biztosítása, elősegítése. A gyermekek és a művészetek közötti erős érzelmi kötődés kialakítása. A gyermekek testi, lelki, szellemi szükségleteinek kielégítése az erkölcsi-szociális, az esztétikai és az intellektuális érzelmek differenciálódásának segítségével.

Az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődésének, a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítése az életkori, egyéni sajátosságaik, az egyenlő hozzáférés figyelembevételével, a családi nevelés kiegészítése. Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek

számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, önmagához képest fejlődőn és meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

Gyermekképünket a következőképpen tudjuk összegezni:

Feltételezzük, hogy minden gyermek vonzódik az élményekhez, a meséhez, zenéhez, alkotó tevékenységekhez. Ha mindezt megkapja az óvodában, kialakul az óvodás tartása, önállóvá, nyugodttá és kiegyensúlyozottá válik. Tud nevetni, felfedezni, csodálkozni.

A művészetek helye a gyermekek óvodai nevelésében

Az óvodás gyermekek esztétikai élmények iránti szükségletét, érzelmeinek fejlődését, a művészeti nevelés három nagy területe: az irodalom, a zene és az alkotó képzőművészet táplálja és gazdagítja leginkább. E művészeti területek képesek az emberi gondolatokat, érzéseket művészi szinten kifejezni, amelyek nagyon erősen hatnak a gyermekekre. Mindezt tovább gazdagíthatjuk már óvodában is a művészetek egyéb területeivel, mint a népművészettel, mozgás- és mozdulatművészettel, táncművészettel, fotóművészettel, szobrászattal, építészettel, és nem utolsósorban az óvodában oly gyakori lehetőséggel, a dramatikus játékok művészetével is.

A nevelésünket, a tanításunk eredményességét a művészetek találkozása, együtt hatása nagymértékben gazdagíthatja. Arra törekszünk, hogy módszereinkben, eljárásainkban összekapcsoljuk a művészeti területeket, mert a művészetek komplexitása mélyebb művészeti hatást vált ki a gyermekekből.

A nem művészeti tevékenységekhez, mint a játék, mozgás, környezet megszerettetése, munka jellegű tevékenységekhez pedig integráljuk a művészeti területeket, hogy így is gazdagítsuk a tevékenységek esztétikai hatásfokait.

A művészeti területek mellett meg kell említenünk a gyermekek szép iránti érzékének fejlődését szolgáló szélesebb tartalmakat is, amelyek tovább erősítik, gazdagítják a gyermekek esztétikai érzelmeit, mint az anyanyelvünk sokszínűsége és gazdag kifejezőeszközei, mely minden nevelés alapja, a földünk állat- és növényvilágának és a környezetünk épített csodáinak szépsége. De ide tartozik a környezetünk tisztaságának, védelmének, szépségének, viselkedésünk, öltözködésünk harmóniájának megláttatása is. Kijelenthetjük, hogy életünk tele lehet a szépre rácsodálkozás pillanataival, melyet a nevelésünk mindennemű lehetőségével ki kell aknázni.

A művészeti tevékenységek formái közül elsőként a befogadást emeljük ki, amely tulajdonképpen egy belső folyamat. Az érzékszerveken keresztül szerzett tapasztalatok akkor válnak művészeti befogadássá, ha a gyermek ahhoz sajátos érzellemmel viszonyul, rácsodálkozik, élményei közé elraktározza, de szavakba még nem foglalja, csak az mondja, hogy „még egyszer óvó néni!” Így kapunk visszajelzést a gyermektől, hogy tetszik neki a mesélésünk, mondóka-, versmondásunk, avagy alkotásunk. Ahhoz, hogy ezt elérjük, nehéz lenne felsorolni, hogy mi mindenre kell odafigyelni egy óvodapedagógusnak, hogy a gyermeknek zenei, irodalmi, rajzos élményt tudjon közvetíteni.

Ezekből a befogadott élményekből jön létre az utánzás természetes vágya szerint az újra alkotás,

amikor a gyermek az óvodapedagógustól hallott kedvenc mondókákat, verseket, gyermekdalokat ismételteti, majd önállóan újra alkotja, és boldogan elmondja szüleinek.

Az óvodai nevelés általános feltételei

Az óvodások testi, lelki és értelmi fejlesztése, szükségleteinek kielégítése az erkölcsi- szociális, az esztétikai és az intellektuális érzelmek differenciálódásával.

Az óvodánkba érkező gyermeket halk zene fogadja, mely oldott könnyed lelkiállapotot eredményez, ezt követően a megérkeztem tábla jelzi, hogy nagyon vártunk! A testsúly, testmagasság, láb, kéz összehasonlító mérésekkel tudatosítjuk: ilyen vagyok, figyelem a változásokat A személyes tárgyak elhelyezésére szolgáló tárolókkal jelezzük „tisztetben tartunk, nem sértjük meg a Te személyes zónádat”.

Az erkölcsi- szociális érzelmek alakítása

Az érzelmi biztonságot nyújtó, közvetlen, szeretetteljes, nyugodt, családi légkör megteremtése. Olyan óvodai élet megszervezése, melyben sok a közös élmény, a közös tevékenység. A közös együttlétek, közösen végzett munka öröme olyan erkölcsi tulajdonságokat erősítenek meg, mint az együttérzés, figyelmesség, segítőkészség, önállóság, önfegyelem, pontosság, szorgalom, kitartás, állhatatosság, szabálytartás, a közösen végzett munka öröme, önzetlenség.

A mindennapi testi-lelki edzés lehetősége fejleszti a gyermekek erőnlétét, alkalmazkodó képességét, harmonikus testi fejlődését.

A gyermek-gyermek, felnőtt-gyermek viszonyában megmutatkozó pozitív érzelmi töltés segíti a konstruktív együttműködő, társas kapcsolatok kialakulását, az egészséges önérvényesítést és önértékelést. A gyermekek legyenek képesek a környezetükben levő emberi kapcsolatokban észrevenni a jót és a rosszat.

Önmaguk és mások szeretetére, tiszteletére, megbecsülésére nevelés.

A szociális érzékenység kialakulása segítse a másság elfogadását.

Segítse a barátkozást, az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő képességek megerősödését.

Az esztétikai érzelmek alakítása

Egyéni igények figyelembevételével esztétikus, higiénikus gondozás biztosítása.

Harmonikus, esztétikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése.

Az egészséges, esztétikus környezet biztosítása segíti a szépérzék kialakulását. Az ízlésformálás megjelenik az óvoda mindennapjaiban, a természetben, tárgyi-, társadalmi környezetben egyaránt.

A művészeti tevékenységekhez tapadjanak rácsodálkozási élmények, hogy a gyermekekben az élménybefogadó képesség erősödjön. Legyenek képesek a tárgyi, emberi, természeti környezetben észrevenni a szépet és a csúnyát.

Az intellektuális érzelmek alakítása

Az intellektuális érzelmek, megjelenése segíti az érdeklődés felkeltését, a tanulási vágy kialakulását, a szűkebb-tágabb környezet nyitott, érzékeny befogadását.

A gyermekek kíváncsisága, utánzási kedve fejleszti az értelmi képességeket - az érzékelést, észlelést, emlékezetet, figyelmet, képzeletet, gondolkodást - különös tekintettel a kreativitásra.

A kíváncsiságot felkeltő tevékenységek során szerzett tapasztalatok folyamatos feldolgozása fejleszti az egyszerű gondolkodási műveletek alkalmazását, ismeretek emlékezetben tartását,

A meghitt beszélgetések erősítik a gyermekek kommunikációs aktivitását, beszélőkedvét.

Az érzelmi alapigények biztosítása - biztonságérzet, szeretetérzet, védettségérzet - segíti a gyermekeket abban, hogy érzéseiket, gondolataikat szóval, mozgással vagy vizuális eszközökkel szabadon kifejezhessék.

Néphagyomány-ápolás, népszokások

Ez a program a néphagyományőrzést, a népi kultúra ápolását az óvodapedagógusok feladatának tekinti. Az óvodapedagógus építse be a kisgyermek nevelésébe mindazon értékeket, amelyek a folklórban megőrzésre érdemesek. Az óvodapedagógus teremtsen meg azt a miliőt, amelyben az óvodába lépés első pillanatától a nevelés szerves része a hagyományápolás.

Így a modern világgal ötvözve tovább él a népi kultúra, s a mai gyerekek is megtalálják benne a szépséget, örömet és követendőt. Az óvoda természetes közege a hagyományőrzésnek. A népi kultúra gyermektől gyermekig, óvodapedagógustól óvodapedagógusig, szájról-szájra hagyományozódik. A program olyan óvodapedagógust igényel, aki ismeri, szereti a gyermekfolklórt, képes azonosulni azzal. Tudja a népszokások eredetét, ismeri azok lényegét, hiedelemvilágát, jelképeit. Jártasságra tett szert a kézművességben, számos népi játékot, népmesét, népdalt ismer. Nagyon hasznos, ha lakóhelyének hagyományából merít, gyűjt.

Az óvodapedagógusok a hagyományőrző jeles napokat évszakokra bontva tervezik meg. Az évszakokat a program szellemében ovigalériával és ovikoncerttel nyitják. Ezzel is keretet adnak az évszakok ciklikus váltakozásának. Így kerültek be a művészeti jeles napok a hagyományőrző tevékenységek közé, amelyek mindig követik a jeles napok tartalmát, és az ahhoz illeszkedő alkotások, zenei élmények egyben megerősítik a jeles napok értékeit.

A néphagyomány tartalma az egyes tevékenység formákban

Verselés, mesélés: Népmesék, mondókák, közmondások, rigmusok, időjósítások, névcsúfolók, találós kérdések.

Ének, zene, népi játék, tánc: mondókák, énekes gyermekjátékok, népdalok, hangszeres népzene

Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka: Tárgykészítő népi játékok, sodrások, fonások, szövések, gyöngyfüzés, agyagozás, nemezelés.

Külső világ tevékeny megismerése: Találós kérdések, népi jósítások, jeles napok, népszokások

Mindennapos mozgás: Ügyességi és sportjátékok.

Az óvodában ünnepelhető jeles napok időrendben:

Az őszi jeles napjai: Mihály napi vásár

- szüret

- Márton napi lampionos vonulás

A téli jeles napjai

- Advent (november 30. utáni első vasárnaptól a negyedik vasárnapig)

- Mikulás (december 6)
- Karácsony
- Farsang (vízkeresztől - hamvazó szerdáig)

A tavasz jeles napjai

- Március 15 Nemzeti Ünnepek
- Húsvét, tojásfa díszítése
- Május elseje, májusfa díszítése
- Pünkösd
- Anyák napja
- Évzáró – búcsúzó-Fészekváltás
- Családi kerti parti

A néphagyomány-ápolás ajánlott tartalmai korcsoportonként

Minden jeles napot egy hosszabb előkészület vezet be, amelyhez az óvodapedagógus a gyerekek kíváncsiságát kielégítve folyamatosan biztosítson változatos tevékenységeket.

A hagyományok ápolása közben történő együtt játszás, együtt munkálkodás, tervezgetés örömtelivé, izgalmassá teszi a várakozás időszakát. Maga az ünnep külsőségeivel együtt sem lehet erőltetett, betanított forma, hanem vidám hangulatú, felszabadult együttlét kell, hogy legyen.

• Szüret

3-4 évesek: Hallgassanak éneket, mondókát almáról, szőlőről, szüretéről. Kedvük szerint vegyenek részt a szüreten, a mulatságban. Szemezzék a szőlőt, kóstolják a mustot.

4-5 évesek: Ismerjenek meg egyszerűbb énekes játékokat, gyűjtsék, válogassák az őszi gyümölcsöket. Vegyenek részt a szüret előkészítésében: dugják el a gyümölcsöt, süssenek pogácsát. Kedvük szerint vegyenek részt a szüreten: játsszanak népi játékot, préseljék a mustot, táncoljanak népzenere.

5-6-7 évesek: Szervezzék szüreti mulatságot az óvodapedagógus segítségével. Díszítsenek kaput gyümölcsökkel, süssenek pogácsát. Tudjanak verset, dalt, mondókát a szőlőről. Legyenek aktív részesei a mulatságnak: táncoljanak, énekeljenek, játsszanak szüreti népi játékot, szemezzék, préseljék a szőlőt. Készítsenek termésekből egyszerű hangszereket.

• Márton napi lampionos vonulás

Az óvoda valamennyi csoportja, szülőkkel és testvérekkel együtt, az előre elkészített lámpásokkal felvonul a Rádió lakótelepen, majd Márton-napi lakomát tartunk libazsíros kenyérrel és meleg teával.

• Advent (november 30. utáni első vasárnaptól a negyedik vasárnapig)

Közös óvodai hetenkénti gyertyagyújtás énekléssel, adventi koszorú bemutatásával.

• Mikulás (december 6)

Az óvodapedagógusok meseelőadásokkal kedveskednek a gyermekeknek.

• Karácsony

Utolsó gyertyagyújtás szülőkkel délután, a karácsonyi ajándékokkal közösen játszik a szülő gyermekével.

- Farsang (vízkeresztől hamvazószerdáig) Télbúcsúztató népszokás

3-4 évesek

Egyszerű technikával díszítsenek papírálcot, öltözzenek jelmezbe, ha kedvük van, táncoljanak, utánozzák az óvodapedagógus táncos mozdulatait.

4-5 évesek

Díszítsenek farsangi álcot, gyűjtsenek zsákbamacskához tárgyakat, vegyenek részt farsangi játékokban, tanuljanak egyszerű dalokat vagy mondókákat. Hallgassanak tréfás mesét, verset.

5-6-7 évesek

Tanuljanak farsangi dalt, bálba hívogató mondókát. Segítsenek jelmezük, maszkjuk elkészítésében. Vegyenek részt a táncban, az ügyességi játékokban, a csoportszoba feldíszítésében, átrendezésében. Kiszebábot készítsenek.

- Március 15

Feleleveníti minden korosztály az ünnephez kapcsolódó eseményeket (kokárda, nemzeti színű zászló, várak építése fakockákból az előterekbe, csákóhajtogatás). Közös óvodai ünnepély. Gyermek- Óvodapedagógus az ünnephez méltó fekete- fehér öltözkben jelenjen meg.

- Húsvét (az első tavaszi napéjegyenlőség utáni holdtöltére következő vasárnap) Zöldág hordás, locsolkodás, tojásjátékok.

3-4 évesek: Tanuljanak locsolóverset, berzseljenek tojást az óvodapedagógusok segítségével. Locsolkodjanak és vegyenek részt a tojás-játékokban. Fogadják a kiszézőket, tegyenek nagy sétát az óvoda környékén.

4-5 évesek: Tegyenek nagyobb sétát a környéken, írjanak tojást viasszal, díszítsék csoportszobájukat

5-6-7 évesek: Díszítsék az ablakot festéssel. Tanuljanak mondókát locsoláshoz. A fiúk locsolják meg a lányokat és az óvodapedagógusokat, a lányok készítsenek tojást a fiúknak maratással vagy karcolással. Komáljanak a barátok egymással, süssenek komatálban süteményt és komáljanak választott csoporttal.

- Pünkösöd (Húsvét után 40. napon) Király-királynéválasztás - tavaszi vásár

3-4 évesek: Figyelgetik a nagyok készülődését, szüleikkel vegyenek részt a tréfás vetélkedőkben, a vásári forgatagban.

4-5 évesek: Óvodapedagógusok segítségével készítsenek vásárfiát, tanuljanak meg vásári kikiáltó rigmust. Hallgassanak a vásárról dalt, mesét, nézzenek képeket. Süssenek perecet vagy mézeskalácsot.

5-6-7 évesek: Tanuljanak a pünkösdi király- és királynéválasztáshoz énekes játékokat, dalokat, egyszerűbb tánclépéseket. Készítsék el a tallérokat. Rendezzék be a vásárt, árulják portékáikat. Segítsenek a versenyjátékok után a nyeremények szétosztásában. Táncoljanak zenészóra a vidám forgatagban, és bátran versenyezzenek szüleik és testvéreik bevonásával.

- Királyi napok: Székesfehérvár a mi városunk: projektszerű óvodai közös feldolgozás. A városunkban található történelmi nevezetességek megismerése: Városház tér, Országalma, Romkert.

- Anyák napja: Csoportonként egyéni köszöntés, édesanyákkal, nagymamákkal. Az ünnephez

méltó dekoráció készítése, ajándék és virágosztás, megfelelő kedvenc ruhába öltözés.

- Május elseje: Az óvodapedagógusok és az 5-6-7 évesek által feldíszített májusfát járják körül az óvoda lakói tavaszi dalokat énekelve. A májusfa díszait minden csoport közösen készítse el.
- Évzáró, búcsúzó- Fészekváltó: Nyílt csoportos ünnepély. Minden gyermek értelmi képességeinek megfelelően vegyen részt.

Művészeti jeles napok:

Évszaki ovigalériák, ovikoncertek:

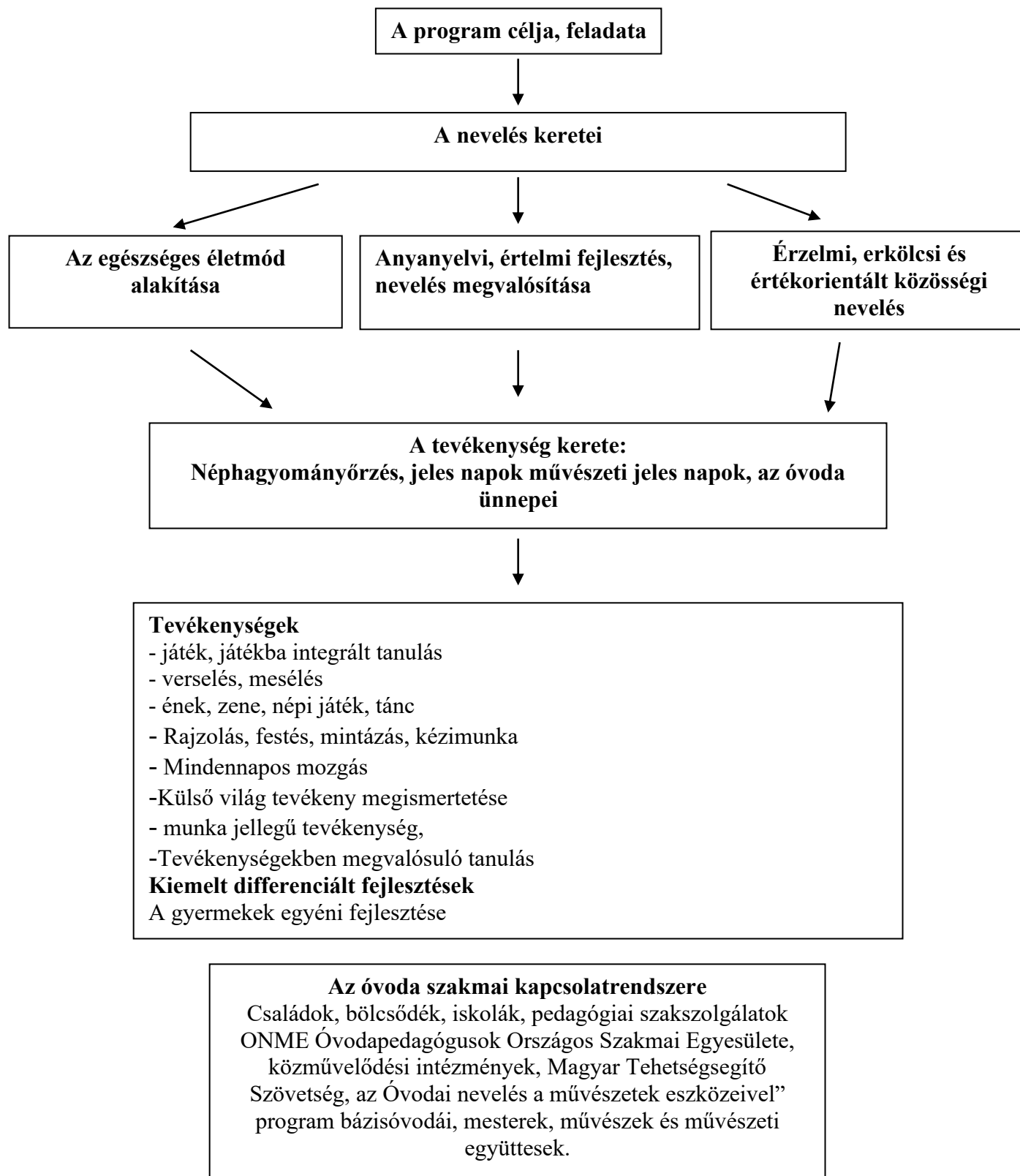
Az ovigaléria, ovikoncertek programjai 20 -30 percesek, alkalmazkodnak az óvodai tevékenységek időkeretihez.

Az ovikoncertek zenei anyagait úgy válogatjuk ki, a szereplő előadó segítségével, hogy azok kapcsolódjanak a jeles napok és az évszakok jellegzetes tartalmaihoz, melyek a gyermekek számára befogadhatók, élményt adók.

Néphagyományok tartalma az egyes tevékenységekben

Verselés, mesélés	Ölbeli játékok, mondókák, népmesék, szólások, közmondások, rigmusok, névcsúfolók találós kérdések
Ének, zene, népi játék, tánc	Mondókák, énekes gyermekjátékok, gyermektáncok, népdalok, hangszeres népzene
Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	Tárgykészítő népi játékok, sodrások, fonások. szövések, gyöngyfűzés, mézeskalács sütés, nemezelés
Mindennapos mozgás:	Ügyességi és sportjátékok
Külső világ tevékeny megismerése	Időjósítások gyűjtése a jeles napokhoz. Az óvodapedagógusok e tevékenység keretén belül 1-2-3-hetes projektekből dolgozzák ki az összes jeles napot.

II. Nevelési feladatok és tevékenységek

II.1 Az óvodai nevelés általános feladatai

Az egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmódra nevelés célja a gyermekek egészséges életvitel-igényének alakítása, testi fejlődésének elősegítése.

Óvodapedagógusi feladatok

- a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése;
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése;
- a gyermeki testi képességek fejlődésének segítése;
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése;
- az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás az étkezés, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;

Életvezetési készségek fejlesztése, amelyek szükségesek a problémamegoldáshoz, a rugalmas alkalmazkodóképességhez, a nehézségek leküzdéséhez, a mérlegelő gondolkodáshoz, a hatékony kommunikációhoz. Az életvezetési készségeken alapuló nevelés hozzásegíti a gyermekeket azon ismeretek, készségek, képességek megszerzéséhez, amelyek szükségesek az egészséges életmód kialakításához.

- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása;
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása;

Az egészségfejlesztés területei:

- egészséges táplálkozás
- mindennapos testmozgás
- személyi higiéné
- baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás

Az óvodai felvétel után készítünk a gyermekekről anamnézist, ezzel elindítjuk az ismerkedés folyamatát. Elsősorban a gyermekek testi szükségleteinek feltárására helyezzük a hangsúlyt, a testi szükségletek, kielégítése határozza meg a gyermekek jó közérzetét, ami minden egyéb tevékenységvégzéshez szükséges.

A növekedés, fejlődés üteme minden egyes gyermeknél másképpen alakul. Ezért folyamatos megfigyeléssel, testsúly, testmagasság, láb-kéz stb. összehasonlító mérésekkel segítjük az egyéni sajátosságok feltárását.

Az anamnézis felvétele óvodába járás előtt, a gyermekek képességeinek, tulajdonságainak diagnosztikája befogadás végére, az egyéni fejlesztési tervek és azok értékelése félévenként történik fogadóórák alkalmával.

A gyermekek gondozásának záloga az óvodapedagógus és a gyermekek közötti meghitt, megértő viszony, a természetes testközelség megléte. A gyermekek attól fogadnak el gondoskodást, akik őszinte, hiteles viselkedéssel közelednek hozzájuk, és tapintatot, elfogadást közvetítenek. Ilyen feltételek mellett ismerhetők meg a gyermekek igényei, családból hozott szokásai.

A fokozatosság betartásával törekszünk arra, hogy a gyermekek egyre önállóbban elégítsék ki szükségletüket. Az önálló testápolás, étkezés, öltözködés szervezettségét az óvodába lépés pillanatától biztosítjuk. A befogadás ideje alatt minden gyermekkel együtt végezzük a teendőket, hogy megtanulhassák a fogásokat, testápolási szokások sorrendjét.

Az egy csoportban dolgozó óvodapedagógusok a dajkák bevonásával állapodnak meg a szükségleteket kielégítő szokások pontos menetében az azonos gyakoroltatás érdekében.

Az étkezési szokásokat úgy alakítjuk ki, hogy minél kevesebb várakozási idő maradjon, jól szervezeten, lehetőleg a folyamatosság módszerével élünk.

Egészséges táplálkozás

Az egészségfejlesztési program az óvodásgyermekek egészséges táplálkozási szokásainak megerősítését szolgálja.

Az óvoda és a pedagógus feladatai:

Kulturált körülmények között a fogásokat folyamatosan felszolgáljuk, várakozási időt kerüljük.

Az étkezés végén az asztalok rendjének helyreállítását irányítjuk. Megkedveltetjük az ízeket, folyamatosan folyadékot biztosítunk. Életkoruknak, fejlettségüknek megfelelően kanál, villa és kés helyes használatával ismertetjük meg a gyerekeket. Fokozottan ügyelünk diétát igénylő gyermek étkeztetésére.

Igyekszünk örömtelivé tenni az étkezéseket, jó hangulatot teremteni az ételek elfogyasztásához.

- Az egészséges táplálkozásra nevelés érdekében bekapcsolunk a napi programba alternatív egészségfejlesztő programot, (pl. projektek) játékos alkalmat teremtünk arra, hogy a gyermekek maguk is részesei legyenek egyszerűbb ételek elkészítésének (pl. saláta készítés)
- A foglalkozások során kerüljön lebonyolításra az egészséges táplálkozást népszerűsítő foglalkozás is.
- Az egészséges táplálkozás egészségre gyakorolt hatásai adnak alapot a foglalkozásoknak. Így a gyerekek őszi piacot, zöldséges üzletet, kertet látogatnak meg. Ismerkednek gyümölcsökkel, zöldségfélékkel. Minden érzékszervet megmozgatnak a tapasztalatszerzés során, mindezeket versekkel, mondókákkal, mesékkel, körjátékokkal kísérve teszik még vonzóvá a gyermekek részére az óvó nénik. A legvonzóbbak a kóstolók. Készül saláta zöldségből, gyümölcsből.

A gyermekeknek különböző táplálkozási szokásaik vannak. Megismerjük a szülők segítségével ezeket, és kellő toleranciával fogadjuk el a kezdeti étvágytalanságot, válogatást. Később ösztönözzük a gyermekeket az ételek elfogyasztására. Biztosítjuk, hogy a nap bármely szakában ihassanak.

A testápolás a gyermekek tisztaságigényének kialakítását szolgálja. Ezen a téren is nagy különbségek mutatkoznak a gyermekek között. Az óvodai és a családi szokások, összehangolása segít az azonos elvek betartásában. Különös gonddal védjük a gyermekek érzékszerveit.

A bőrápoláshoz, fogmosáshoz, hajápoláshoz, az orr tisztán tartásához, a WC-használathoz a megteremtjük a feltételeket úgy, hogy a gyermekek fokozatosan, önállóan végezhesék ezeket a teendőket.

A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások kialakítására fokozott figyelmet fordítunk: csapok elzárása, folyékony szappan használata, levegő minősége a csoportszobában, közvetlen környezetünk tisztán tartása (csoportszoba, udvar).

Az időjárásnak megfelelő öltözködés védi a gyermeket, ezért igyekszünk hatni a szülőkre, hogy többretegűen öltöztessék gyermekeiket.

A rövid ideig tartó, szervezett mikro csoportos séták is hozzájárulnak a gyermekek mozgásszükségletének kielégítéséhez.

A gyermekek alvásiigényének egy részét az óvoda elégíti ki. Az alváshoz tiszta levegőre van szükség, ezért lefekvés előtt alapos szellőztetéssel teremtjük meg a feltételeket. A nyugodt pihenés feltétele a csend, bizonyos bezártság. Elalvás előtti mesélés, és az azt követő altatók dúdolása kondicionáló reflexként hat. Ha lehet, minden alkalommal éljük át az altató hatására kialakult szenderegés állapotát.

A gyermekeknek különböző az alvásiigénye. Egy órai nyugodt pihenés után lehetővé tesszük, hogy a nem alvó 6-7 éves gyermekek felkelhessenek és csendes tevékenységet folytathassanak májustól és a nyári hónapokban. Ezzel is előkészítjük a gyermekeket a kisiskolások napirendje szerinti életre.

A gyermekek egészségének védelme, edzettségének biztosítása

Az óvodában megbetegedett gyermeket fokozott gondoskodással, elkülönítve gondozzuk mindaddig, míg szülei meg nem érkeznek. A fertőzések terjedését a gyakori szellőztetéssel, edzéssel, megfelelő öltözködéssel, külön törölköző használatával igyekszünk gátolni.

Három-négy éves gyermekeknél gyakran előfordul, hogy alvás alatt bevizelnek. Ennek oka általában pszichés eredetű, ezért a leszoktató eljárások zömmel eredménytelenek. Csakis a tapintatos, szeretetteljes bánásmód és a szülőkkel való partneri, jó emberi kapcsolat szüntetheti meg az okokat.

A gyermekek egészséges életmódját úgy lehet biztosítani, hogy mindennap edzési lehetőséget biztosítunk számukra. Erre legtöbb alkalmat a szabadban tartózkodás biztosít, mely növeli a gyermekek ellenálló képességét. Mozgásszükségletük kielégítése érdekében szervezünk napi kocogó-futó lehetőségeket. Ovikör, a gyermekek meghatározott futópályán önmaguk döntsék el, mennyit futnak. A felnőttekkel végzett rendszeres kocogások, futások ösztönzően hatnak rájuk, és fokozzák a szív jó vérellátását, a rugalmasságot, állóképességet.

A gyermekek a víz edző hatását is érezzék meg az óvodában. Jó idő esetén, az óvoda udvarán pancsolhatnak, zuhanyozhatnak a párapu használatával.

Edzési lehetőség a kerékpározás, és a téli időszakban lehetőség szerint szánkózás, csúszkálás.

Az óvoda feltételrendszere befolyásolja a gyermekek egészséges életmódjának szintjét. A gazdag tárgyi környezet, ha megfelel az egészségügyi előírásoknak és esztétikus, nyugtató hatású színharmóniát áraszt, jó alapot ad az óvodai nevelőmunkához.

Az óvoda legfontosabb fejlesztési tere az óvodaudvar. Az óvoda udvarát úgy alakítottuk ki, hogy

minden csoportnak legyen egy állandó helye, ahol a gyermekek bármikor megtalálhatják óvodapedagógusukat. Ugyanakkor van olyan udvarrész, ahol a gyermekek kisebb-nagyobb társaikkal együtt játszhatnak.

Az udvaron van árnyékos és napos játszórész, füves, homokos, betonos rész is. A mozgásfejlesztő eszközök különböző típusú mozgásokhoz adnak lehetőséget. A labdás játékokhoz megfelelő nagyságú terület áll a gyermekek rendelkezésére. Az udvaron a gyermekeknek mindig biztosított az ivóvíz.

Az óvodapedagógusok a művészeti tevékenységekhez alakítanak ki elkülönített tereket, kuckókat a csoportszobában. Tervezzenek meg egy esztétikus, igazi mesebirodalmat, amely a személyes perceknek, napi mesélésnek, dramatikus játékoknak, bábozásnak a színtere.

Legyen olyan sarok vagy tér, ahol a gyermekek nyugodtan rajzolhatnak, barkácsolhatnak, mintázhatnak, festhessenek és mindent megtalálhatnak, amelyek a vizuális, téri alkotáshoz szükségesek. Ezek az eszközök a gyermek számára elérhetőek legyenek.

Az óvodapedagógus a teremben alakítson ki egy olyan zenekuckót is, ahol hat gyermek kényelmesen elfér a mikrocsoportos zenei fejlesztéseken vagy a szabad játéktevékenységben.

Legyen helye még a kiscsoportos tapasztalatszerző, élményszerző séták alkalmával gyűjtött „kincseknek,” a gyermekek és a szülők közös gyűjtőmunkájából származó eszközöknek, hogy a környezeti projektjellegű feldolgozásokhoz, illetve a gyermekek szabad játékához sokféle módon felhasználhassák.

Az öltözők berendezése, világítása, fűtése, szellőztetése biztosít minden feltételt a nyugodt vetkőzéshez, öltözéshez. Minden gyermeknek van külön ruha- és cipőtartó szekrénye, polca. Az öltözőben a szülők részére van egy esztétikus hirdetőtábla, ahol havi időszakokra lebontva tájékoztatást kapnak a csoport nevelési-fejlesztési elképzeléseiről, eredményeiről.

A mosdóban megfelelő méretű eszközök segítik a szükségletek kielégítését. Minden gyermeknek van elkülönített fogmosó felszerelése, törölközője, fésűje.

Az óvoda folyosóján, kialakítottuk az ovigalériát, amely a gyermekek szemmagasságában, megfelelő megvilágításban szolgálja az alkotásokra történő rácsodálkozást. A környezet megszerettetését, a zenei nevelést, a só szobai tartózkodást segíti a mobil videó szekrény.

Személyi higiéné

Óvodapedagógus feladatai:

A napirend keretei között elegendő időt biztosít a gondozási teendők egyéni tempó szerinti végzésére. Tisztálkodási folyamatot megismerteti: helyes sorrendiséggel és technikával, egészségügyi szokásokkal. A tisztaság alapvető fontosságának, a betegségmegelőzés és fertőzések megelőzésének jelentőségét életkor specifikus módszerekkel tudatosítja a gyermekekben. Elegendő időt és szükséges segítséget biztosít az öltözködésben és a ruházat elhelyezésében az óvoda saját polcán. A megfelelő viselet kiválasztásában összefüggéseket tár fel a gyermekekkel az időjárás és tevékenységek között. Fokozatosan kialakítja az önállóságot. A szülőkkel való kapcsolattartás során a megfelelő mennyiségű és minőségű ruházat és cipő

biztosítására javaslatot tesz, például: váltóruhák, lábboltozatot és lábfejet védő cipők biztosítása. Ebéd után a csoport szükségleteinek megfelelően nyugodt pihenés feltételeit biztosítja, ellenőrzi a terem szellőzését, az ágyak megfelelő elhelyezését (a lehető legnagyobb távolságban). A gyermekek elalvását segíti biztonságot adó szokásrendszerrel, pl. mesével, énekkel, zenehallgatással, testi közelséggel, puha tárgyakkal. Pihenés időtartamát a csoport szükségleteihez igazítja.

Az óvoda ellátja a tehetséggondozással és tehetséggondozással, a korai tanulási, beilleszkedési nehézségek korrekciójával, a hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatásával, valamint a gyermekvédelemmel kapcsolatos feladatokat; felderíti a gyermekek fejlődését veszélyeztető okokat, és pedagógiai eszközökkel törekszik a káros hatások megelőzésére, illetőleg ellensúlyozására. Szükség esetén a gyermek érdekében intézkedést kezdeményez.

A fejlődés eredménye az óvodáskor végén

- A testápolási szokásoknak megfelelően a gyermekek teljesen önállóan, felszólítás nélkül tisztálkodnak, fogat mosnak, fésülködnek, igényesen ellátják egészségügyi teendőiket.
- A tisztálkodási eszközökre vigyáznak, helyére teszik azokat. Zsebkendőjüket önállóan használják köhögéskor, tüsszentéskor egyaránt.
- Önállóan eldöntik, hogy mennyi ételt fogyasztanak, önállóan töltenek vizet a kancsóból.
- Készségszinten használják a kanalat, villát, kést.
- Esztétikusan terítenek, higiénikusan étkeznek.
- Étkezés közben halkán beszélgetnek.
- Teljesen önállóan öltöznak.
- A ruhájukat ki-begombolják, cipőjüket önállóan befűzik, bekötik.
- A ruhájukat esztétikusan, összehajtva a polcukra helyezik.
- A környezetükben igyekeznek mindenütt rendet tartani.
- Ügyelnek saját külsőjükre, melyben megjelenik a szépre, ízlésesre törekvés.
- A gyermek attitűdjére jellemző, hogy: igénye a gondozottság, ápoltság, örül ha igényesen elvégzi a gondozási feladatait, észreveszi és érzéseit elmondja a környezete tisztaságával, ápoltságával kapcsolatban.

Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

A szociális és egyéni nevelés célja a gyermekek egyéni érdekeinek, tulajdonságainak, képességének kibontakoztatása a közösségen belül, a közösség értékeinek és normáinak tiszteletben tartásával.

Óvodapedagógusi feladatok

Az érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes, családi légkör megteremtése a befogadástól az

óvodáskor végéig. Az óvoda családias, bizalmat közvetítő, szeretetteljes légköre ösztönöz, és hatással van a gyermek érzelmi kötődésének alakulására.

Az óvodáskorú gyermek jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége. A személyiségen belül az érzelmek dominálnak, ezért elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend szeretetteljes, kiegyensúlyozott, derűs légkör vegye körül. Családias légkörben kialakul a gyermek érzelmi kötődése társaihoz és a felnőttekhez egyaránt. Ez olyan alaphangulatot ad, ami kapcsolatteremtésre, cselekvésre, játékra ösztönöz.

A gyermekek élettere legyen barátságos, otthonos, amit elsősorban az óvodapedagógus tervez meg, de adjon lehetőséget arra, hogy a gyermekek ötletei, elképzelései is érvényesüljenek. Mozoghassanak a gyermekek szabadon a csoportszobában, mosdóban, ezzel is fokozható az otthonosság érzése.

Legyen minden óvodai csoportnak hagyománya, szokásrendszere, szimbóluma, szeretett bábja, ami sajátos, egyéni légkört biztosít és ez is mélyítheti a gyermekek összetartozását, együttérzését. Az otthonosság érzését segíti elő az is, ha az óvodapedagógus minden gyermeknek tároló helyet biztosít, ahová saját eszközeit, játékait, a sétán gyűjtött „értékeit” beteheti, önállóan gondozhatja, kezelheti.

A gyermekek érkezésekor az óvoda folyosóján halk zene segítse a nyugalmat árasztó miliő megteremtését.

Az új gyermekek befogadásának időszaka szeptembertől január végéig tart, meghatározza a gyermekek kialakuló érzelmi kötődését az óvodához. Az óvodapedagógus a szülőkkel együtt teremtsen meg a lehető legnyugodtabb feltételeket a gyermekek közösségbe történő beilleszkedéséhez. Nagyfokú körültekintést, megértést, gyengédséget, türelmet kíván meg a 3-4 éves gyermekek befogadása. Az óvodapedagógus adjon lehetőséget arra, hogy a gyermekek szüleikkel együtt ismerkedjenek az óvodával. Ha lehetséges, minél hosszabb időn keresztül, fokozatos időcsökkentéssel vegyenek részt a szülők ebben a folyamatban. Ez több szempontból nagyon hasznos. A gyermekeknek a szülői együttlét biztonságot ad az új környezet elfogadásához, ugyanakkor a szülő megismeri az óvoda belső életét, a gyermekek napirendjét, szokásait. A „biztonságos” befogadás során viselkedési rendet tanul meg a gyermek, ami segíti a társas beilleszkedését. A befogadás ideje alatt a gyermekek hozzák el azokat a tárgyaikat, amelyekhez ragaszkodnak. Fontos, hogy a gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék. Az én mondókán, versem, énekem” eredményes módszerünk a befogadáshoz. A gyermekek első személyes kötődését, esztétikai élményét a csak neki írt mondóka, vers, vagy ének adja. Legyen ez a gyermek első művészeti élménye, amit az óvodapedagógus naponta elmond, elénekel, hogy a befogadás végére a gyermek is megtanulhassa.

A befogadásban lehetőleg mindkét óvodapedagógus vegyen részt. A dajkával együtt gondosan készítsék elő ezt az időszakot. Az óvodapedagógusok a szülőkkel beszéljék meg a befogadás menetét. A gyermek és az óvoda alkalmazottai, a gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze.

Az „Engedjétek, hogy szeressünk Benneteket” program szeretetet és meglepetéseket tartogató

mindennapi tevékenység, melyet az újonnan érkező kiscsoportos gyermekeknek szerveznek a nagycsoportos óvodások az óvodapedagógusuk támogatásával. E program segíti a gyermekeket abban, hogy megismerhessék, megszerethessék a kicsiket, és kialakulhasson közöttük a társas érzelmi viszony.

A gyermekek akármilyen érzelmi állapotban érkeznek az óvodába, nagyon fontos, hogy minden gyermek megkaphassa a személyes ráfigyelést, a személyes percekét. Ezért érdemes egy „Megérkeztem!” táblát készíteni a csoportnak, amelyre a gyermek felteheti a jelét. Ezzel minden gyermekkel tudatja, hogy „Én már itt vagyok, és várom mi-minden történik velem ezen a napon.” Az óvodapedagógus minden gyermeket figyeljen meg, hogy milyen érzelmi pozícióban érkezik az óvodába. Ha valami problémát érzékel, akkor több időt szánjon a személyes percekre, hogy oldani tudja a gyermek feszültségét.

A sok érdekes, izléses játék mellett az óvodapedagógus személyes kapcsolattal, mesével, ölbeli énekes játékokkal, mondókákkal kedveskedjen a gyermekeknek. Az idősebb óvodások, és más csoportban dolgozó felnőttek kedveskedjenek az óvodában levő gyermekeknek, előre egy héttel készüljenek melyik csoportban milyen meglepetésekkel várják a kicsiket. Az idősebb óvodások is lepjék meg a kicsiket egy-egy szép verssel, mesével, énekes játékkal. A legkisebbek az év folyamán látogassák meg idősebb társaikat.

A lefekvésnél az új gyermeket különös szeretettel vegye körül az óvodapedagógus. A nyugalmas légkör megteremtése érdekében üljön le közéjük, és altatódalokat dúdolgasson nekik, vagy halk zene szóljon.

Az óvodapedagógus különös türelemmel, tapintattal mutassa be a testápoláshoz, étkezéshez használatos tárgyakat és azok használatát.

Már befogadás ideje alatt a tervezett szokásoknak megfelelően végezzék a tevékenységeket, amit sok-sok érzelmi megerősítéssel, játékosan gyakoroltasson az óvodapedagógus, természetesen figyelembe véve a gyermekek egyéni képességeit, tempóját, szokásait. Az 5-6-7 éves gyermekek segítsenek a kiscsoportosok öltöztetésében, vegyék körül őket gyengédséggel, szeretettel.

A családi légkör megteremtése elősegíti a gyermekek társas kapcsolatainak alakulását. Mindehhez gazdag, tevékenykedtető élet szükséges. A közös élmények az óvodáskor végéig biztosítják a gyermekek együttműködését, amiben formálódik egymáshoz való viszonyuk. Az óvodapedagógus a különféle cselekvésekben is biztosítsa a nyugalmat, az ingerek ne okozzanak a gyermekben zaklatottságot.

A gyermeknek legyen lehetősége minél többször érdeklődésének megfelelő tevékenységet választani, hogy gyakran átélhesse a belülről táplálkozó kedvet, motivációs állapotot.

Az érdektelen gyerekekre szenteljen figyelmet az óvodapedagógus, hogy mielőbb kiderítse érdektelenségük okát, mert befolyásolását csak így tudja elindítani. A gyermekek az óvodában állandó értékek és normák szerint élnek, hogy megtanulhassák az erkölcsös viselkedés alapjait, közösségi szokásokat, erkölcsi tulajdonságokat. Ezért a nevelőtestület közösen megfogalmazta, hogy hogyan viselkedik egy Maroshegyi Óvodába járó gyermek. Ez a viselkedésgyűjtemény elhelyezésre kerül minden öltözőbe, hogy a szülők is megismerhessék az óvoda viselkedéskultúráját.

A gyermekek pozitív kapcsolata csak úgy alakul ki, ha jól érzik magukat a csoportban. Bizalmuk, biztonságuk kialakulását elősegíti az óvoda felnőtt közössége, gyermekközössége. Ebben kiemelkedő szerepe van az óvodapedagógusnak, aki irányítója, s egyben társa a gyermekeknek. A jó nevelés alapja a feltétel nélküli szeretet, korlátokkal, határokkal együtt. A határokat úgy szükséges megszabni, hogy az adott korosztály meg tudjon felelni az elvárásoknak.

A nevelés akkor lesz hatékony, ha az óvodapedagógus az egész csoport előtt álló feladatokat minden gyermek számára - egyéni sajátosságait figyelembe véve – érthetővé, vonzóvá tudja tenni.

A gyermek neveléséhez először meg kell teremteni a jó kapcsolatot a szülőkkel, hogy kellő bizalom alakulhasson ki az együttneveléshez. Bizalmas kapcsolatban a gyermekek egyéni jellemzőit megismerheti az óvodapedagógus, ami elengedhetetlen feltétele az egyéni nevelésnek. Az óvodapedagógus segítse a gyermekeket abban, hogy elfogadják eltérő képességű és tulajdonságú társaikat. Gyermekeinket arra neveljük, hogy megértsék, elfogadják, hogy az emberek különböznek egymástól.

Bátorító nevelés

A felnőtt - gyermek kapcsolatában a következő elvek jelenjenek meg:

Az óvodapedagógus próbálja megérteni – elsősorban azonosulással követni, érzelmileg - a gyermekeket. A parancsolás helyett igyekezzen kérdezni, ami elősegíti a megértést, az átértékelést. Így elérhető, hogy a gyermekek igénye, akarata, nincs visszaszorítva, hanem más irányba terelhetővé válik. A gyermeknek fontos jelezni, hogy értjük a problémáját. A gyermek mágikus képzeletét vonja be a pozitív szociális kapcsolatok, szokások kialakításába.

Az óvodapedagógus magyarázatában jelenjen meg a dolgok pozitív oldala. A teljesítményt, próbálkozást minősítsük, ne a személyt. Használjuk” a száz út a gyermek megerősítéséhez” című segédeszközt.

A gyermekek tevékenységéhez az óvodapedagógus biztosítson nagy szabadságot, a pontos határok megjelölésével. A világos határok azt jelentik, hogy az óvodapedagógus röviden, egyértelműen, pozitívan fogalmazza meg azt, amit szeretne.

Az óvodapedagógus a többszöri “határátlépésnél” vezessen be konzekvenciákat, következményeket. Ugyanakkor adja meg a lehetőséget a javításhoz.

A nevelőközösség alakítsa ki a közösségi élet szabályait. Legyen képes nevelési taktikát váltani, ha egymást követően eredménytelennek érzi a befolyásolását. Az óvodapedagógus segítse a gyermekbarátságok kialakulását, formálja úgy, hogy a közösség többi tagjaihoz is kapcsolódjanak. A gyermekek érdeklődjenek a közösség érdekében végzendő feladatok iránt, érzelmileg éljék át a közös aktivitásból eredő célok teljesítését. Örömmel és érdeklődéssel kapcsolódjanak be a közös együttlétekbe.

A felnőtt nevelje a gyermekek érzésvilágát a kialakult összeütközések feldolgozása során. A konfliktust feloldó megbeszéléseket kellő odafigyeléssel, kivárással hallgassa meg az óvodapedagógus, hogy véleményt tudjon mondani a történetekről úgy, hogy a gyermekek saját felelőssége erősödjön.

Az óvodapedagógus bátorítson minden gyermeket a csoporton belül, hogy a belső elégedettsége,

pozitív énképe kialakuljon. A bátortalan gyermek nevelésekor a felnőtt minél többször örüljön a legkisebb elmozdulásnak, fejlődésnek.

A felnőtt - gyermek társalgásában, kommunikációjában világos, egyértelmű, építő, előreivő megfogalmazás jelenjen meg, a kívánság tárgyilagosa megnevezésével, az ok kiemelésével. Biztosítson az óvodapedagógus minden gyermeknek személyes perceket, hogy a jó kapcsolatot megerősítse. Ezekben a beszélgetésekben a mások és a saját érzések elfogadása és megfogalmazása is kapjon hangot

A gyermek viselkedéskultúráját fejlessze a felnőttek példája, bátorítása, türelme, bizalomelőlege és az a szemlélete, ami a sikert észreveteti és a sikertelenséget segít elviselni.

Tilalom helyett a felnőttek adjanak választási lehetőséget a gyermekeknek, hogy önálló döntéseket hozhassanak, és változásra képessé váljanak

Az óvodapedagógus örömet jelezze dicsérettel, és félelemkeltés nélkül jelölje meg a veszélyeket.

A felnőtt használja fel a humort a szeretetkapcsolat kialakításához.

A humor jó segédeszköz a pozitív töltésű viszonyok ápolásában, a szeretet egy bizonyos formája. Hassa át a közösségfejlesztő pedagógiai munkát az odafigyelés, a meghallgatás, a saját érzések elmondása, mások érzésének meghallgatása, elfogadása, hogy a gyermekek örömteli optimizmusa fejlődhesen.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végén

- a gyermek képes a viselkedés helyes szokásszabályainak betartására;
- felismerni, ha társainak segítségre van szüksége;
- együtt érezni a közösség tagjaival;
- konfliktusos helyzetben társával egyezkedni;
- leküzdeni a felmerülő akadályokat, megvigasztalni társát;
- a közösségért dolgozni;
- a sikertelenséget elviselni, a sikernek örülni;
- önállóan, szabadon tevékenykedni a csoportszobában, mosdóban;
- önállóan dönteni, választási lehetőség esetén;
- a rábízott egyéni feladatokat önállóan, a szabályok betartásával megoldani.
- figyelmesen meghallgatja a felnőttek és társai közléseit;
- örül saját és mások sikereinek;
- felelősségteljesen végzi a rábízott feladatokat;
- élvezi, érzi a humoros helyzeteket;
- baldogan várja az iskolába lépést;
- igényévé vált a helyes viselkedés szabályainak betartása; egymást is megkérlik a szabályok betartására;
- a csoportba érkező vendégeket szeretettel fogadja.

Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Célja: Az anyanyelv megismertetésére, megbecsülésére, szeretetére nevelés

- A kommunikációs képesség megalapozása
- Szókincs és szóbeli kifejezőkészség fejlesztése.
- Mindenki meg tudja érteni mindenkit, a közlésnek legyen tartalma és az fontos legyen valakinek
- A gyermekek értelmi képességeinek, kreativitásának fejlesztése.

Óvodapedagógusi feladat

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat.

Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása – beszélő környezettel, helyes minta és szabálykövetéssel, a javítgatás elkerülésével az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van. Programunk lényeges része a beszéd, az anyanyelv és a kommunikáció fejlesztése. Az egyéni fejlődés biztosításához szükséges, hogy az óvodapedagógus személyes példájával, kommunikációs helyzetek megteremtésével ösztönözze a gyermekek közötti kommunikációt, bővítse szókincsüket, adjon lehetőséget metakommunikációs ismereteik bővítésére. Az óvodapedagógus feladata, hogy figyelmet fordítson az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására. Programunk sajátossága, hogy az anyanyelvi játékok számára elegendő időt biztosítunk, alkalmazkodva a gyermek életkori sajátosságához- és ezeket, a játékokat beépítjük a mindennapi életünkbe. Programunk folyamatosan biztosít a gyermekek érdeklődésére, kíváncsiságára, meglévő tapasztalataira, élményeire, ismereteire építve változatos tevékenységeket, melyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhetnek az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetről. Az óvodapedagógusok tudatosan és tervszerűen biztosítják a gyermekek fejlődéséhez szükséges, differenciált tevékenykedés feltételrendszerét. Kiemelten fontos, hogy az óvodapedagógus nevelő-fejlesztő munkája során mindig vegye figyelembe a gyermekek egyéni képességét (értelmi képességek: érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) tehetségét, kreativitását, fejlődési ütemét, segítse tehetségük kibontakoztatásában, valamint hátrányos helyzetéből való felzárkóztatásában.

Integráló óvodai nevelésünk

Óvodánk részt vesz a Szakértői és Rehabilitációs Bizottságok szakvéleménye alapján integrált nevelésre javasolt sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésében, amennyiben intézményünk kijelölt óvoda.

Az integráló nevelés általános célkitűzései

Integráló óvodaként megismertük és nevelésfilozófiánkba beépítettük az integráló nevelés általános célkitűzéseit:

Fejlesztjük az alkalmazkodó készséget, akaraterőt, önállóságra törekvést, érzelmi életet és együttműködést. Az integráltan nevelkedő gyermek számára a sajátos nevelési igény szerinti környezetet alakítunk ki, biztosítjuk a szükséges tárgyi feltételeket és segédeszközöket

A napirend, napi játék, tevékenységek során a gyermek számára csak annyi segítséget biztosítunk, ami a további önálló cselekvéshez szükséges.

Elvárásainkat a sajátos nevelési igényű gyermek fejlődésének üteméhez igazítjuk

A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztésének az alapja a szakértői bizottság szakértői véleménye.

- az érzékszervi és/vagy kompenzálása, vagy helyreállítása a meglévő ép funkciók bevonásával,
- törekedni kell e különféle funkciók egyensúlyának kialakítására,
- fontos a gyermek számára szükséges eszközök elfogadtatása, használatuk megtanítása az utazó gyógypedagógus segítségével,
- fejleszteni kell az egyéni sikereket segítő tulajdonságokat, funkciókat.

Az utazó gyógypedagógus által elkészített egyéni fejlesztési tervet a sajátos nevelési igényű gyermeket nevelő óvodapedagógusok megismerik, a gyógypedagógussal közösen értelmezik, a gyógypedagógus ajánlása alapján a napi tevékenységekbe beépítik.

A sajátos nevelési igényű gyermek integrált nevelése oktatása során kiemelt figyelmet fordítunk

- a sajátos nevelési igény típusához, eltérő mértékéhez, az egyéni fejlődési sajátosságokhoz való alkalmazkodásra, megfelelő módszerek, módszerkombinációk megválasztására,
- a közösségbe való beillesztésre, az óvodai csoport és az integrált gyermek igényeire,
- a hátrányok leküzdésére, az ehhez történő speciális segítségnyújtásra,
- óvodapedagógusaink integrációt segítő szakmai programokon, akkreditált továbbképzéseken való részvételére, tudásuk, tapasztalataik bővítésére,
- az utazó gyógypedagógussal történő szoros együttműködésre, konzultációra, sajátos teendőink ellátásának tervezésére, megvalósítására, értékelésére, iránymutatásainak, javaslatainak elfogadására, a pedagógiai folyamatokba történő beépítésre
- az integrált kisgyermek beilleszkedésének segítésére, a foglalkozásokhoz való egyenlő hozzáférésre,
- eredményként értékeljük a gyermek önmagához mért fejlődését, erről tájékoztatjuk a szülőket,
- a gyermek egyéni képességeinek, tulajdonságainak, erősségeinek és fejlesztendő területeinek folyamatos megfigyelése, ennek nyomán az aktuális korrekciós feladatok meghatározása, teljesítése, egyéni képességek kibontakoztatása,
- a verbális és nonverbális kommunikáció fejlesztése, szükség esetén gyógypedagógus segítségével beszédindítás, önálló beszédre való késztetés.
- játékba bevonás, játékeszközök adekvát használatának tanítása.
- az önkiszolgálási tevékenységek minél önállóbb végzetése, a lehető legnagyobb fokú önállóság fokozatos kialakítása,
- a tevékenységekbe történő bekapcsolódás segítése, alkalmazkodó képesség, aktivitás fejlesztése, képesség kialakítása az egymással és egymás mellett tevékenykedésre, szociális tanulás biztosítása,
- egyszerű, munkajellegű napi teendők, feladatok végrehajtására nevelés,

II/2 Az óvodai élet megszervezése

Az óvoda személyi feltételei

A nevelőmunkát az óvodában az óvodapedagógus végzi. Személye minta a nevelésben. Értékfelfogása erősen hat a gyermekekre. Éppen ezért nem mindegy, milyen értékeket közvetít, s azokat milyen tudatosan képviseli. E programot megvalósító óvodapedagógus közvetítse a művészetek tradicionális értékeit.

Az óvodapedagógusaink énekkel, mesemondással, bábozással esztétikai élményhez juttatják a gyermekeket. Fejlesztésükhöz egyéni módszereket, egyéni fejlesztési programokat alkalmaznak, úgy, hogy a gyermekek pozitív énképe és önbizalma kialakulhasson.

Egy gyermekcsoport életét két óvodapedagógus irányítja. Az óvodapedagógusi párok tudjanak együtt tervezni, tudjanak összehangoltan, feladatokat megosztva dolgozni. Legyenek képesek pedagógiai elveiket, nevelési gyakorlatukat egyeztetni. Az óvodapedagógusok vonják be a dajkákat a közösségi élet és az egészséges életmód szokásainak megtervezésébe, elemzésébe, értékelésébe.

A közösség tagjaiért valamennyien vállaljanak felelősséget a közösen kitűzött célok és feladatok megvalósításáért. A szakmai munkában, munkatársi kapcsolatban, a döntéshozatal előtt őszinte, nyílt véleménnyel segítsék a legjobb megoldás kialakítását.

Az óvoda tárgyi feltételei:

Óvodánk rendelkezik a programunk megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel.

Az óvoda épületét, udvarát, berendezését úgy alakítottuk ki, hogy a lehető legjobban szolgálja a gyermekek biztonságát, kényelmét, biztosítsa egészségük megőrzését, nevelését, fejlesztését. A gyermekek mozgásának, játékigényének kielégítéséhez megfelelő játékeszközök állnak rendelkezésünkre.

E program a művészetek eszközeivel kíván erősebben hatni a gyermekek személyiségére, ezért a következő eszközök, játékok, tárgyak egészítik ki az eszköz és felszerelésjegyzékben meghatározott készleteket:

- Esztétikus meseszoba (kuckó), puha párnák, meleg szőnyegek, meseszék, kincsesláda, gyertyák.
- A zenesarokban hangszerek: furulya, hegedű, népi hangszerek, gyermekek - óvodapedagógus által barkácsolt ritmushangszerek, hangsíp vagy hangvilla, szimbólumok a tanult dalokról.
- A rajzos térben képalakításhoz különböző méretű rajzlapok, fonalak, anyagok.
- Plasztikai munkához agyag, fadarabok, termések, magok, kavicsok, szövőkeretek, fonalak.
- Esztétikus ovigaléria.
- Kijelölt futópálya, ahol a gyermekek a napi kocogó-futó edzéseiket megtarthatják.
- Különböző kézi szerek a zenés-mozgásos percekhez, pl. labda, babzsák, kisebb-nagyobb karika, rövidebb-hosszabb szalag, bot, zsebkendő, zászló.

A csoportszobák előtti térben és a folyosón biztosítunk megfelelő családi helyet a szülők fogadására.

A program ajánlott napirendje

A gyermekekre nagy hatással van a feszültségektől mentes együttlét, az örömteli hangulat, az óvodapedagógus érzelmgazdagsága, az óvoda egész életének átgondoltsága. Tervezésnél az óvodapedagógus vegye figyelembe a gyermekek szükségleteire, esztétikus, higiénikus gondozására fordítható időszükségletet. Egész nap során érvényesüljön a folyamatosság, rugalmasság.

A gyermekek délutáni pihenése élettani szükséglet. A délutáni alvás időtartama a legkisebbeknek 2 óra, a nagyobbaknak 1,5 órára rövidül, majd a legnagyobbaknál az egyórás pihenés után megszűnhet.

Az óvodapedagógus a napirendben külön időpontot (pontokat) jelöljön meg a gyermekek rendszeres edzésére, mozgásos lehetőségeire, jelölje a játékidőt, ami legalább 5-6 óra. A csoportos fejlesztések mellett az óvodapedagógus határozza meg az egyéni és a mikro csoportos fejlesztéseket is.

Javaslat a gyermekek napirendjének elkészítéséhez

Időtartam	Tevékenység
06:30 - 10:30	JÁTÉK A CSOPORTSZOBÁBAN Személyes percek Játékba integrált csoportos, egyéni és mikro csoportos tevékenységek
J	Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka
Á •	• Ének-zene, népi játék, tánc
	Külső világ tevékeny megismerése, rendszerezése matematikai tartalmakkal
T	• Részképességek fejlesztése egyéni szükséglet alapján
	Zenés mozgásos percek
É	• Testápolási teendők
	• Tízórai
K	• Verselés, mesélés
10:30 – 12:00	JÁTÉK A SZABADBAN
J	• Mikro csoportos séta
Á	Énekes játékok az udvaron
T	• Edzés: kocogás, futás
É	
K	
12:00 – 13:00	• Ebéd, Testápolási teendők
13:00 – 15:00	• Pihenés, alvás mesével, altatóval
15:00 – 15:10	• Testápolási tevékenységek
15:10 – 15:30	• Uzsonna
15:30 – 17 :00	• Játék a csoportszobában vagy az udvaron

A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességek és készségek fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó, szervezett-iskola előkészítő fejlesztőpedagógiai tevékenységben vesznek részt a napirendben felsorolt tevékenységek között 8 óra és 11 óra 30 perc között. Tehetséggondozó műhelyek foglalkozásainak keretében pedig 12 óra 45 perc és 13 óra 30 perc között.

A gyermekek egyéni fejlesztése:

Programunk célja, hogy a gyermekeknek egyéni fejlesztési rendszert biztosítson, amely minden gyermek fejlődését félévenként nyomon követi, majd az eredmények függvényében minden gyermeknek egyéni fejlesztési tervet készít és biztosítja a program napirendjében a fejlesztési lehetőségek időkereteit. A szülő korrekt, empatikus tájékoztatása a gyermeke megfigyeléséről és a fejlesztések tapasztalatairól, fogadóóra keretében történik.

A gyermekek tehetséggondozása:

A gyermekek tehetséggondozása a kidolgozott folyamatszabályozás szerint valósul meg. A nevelőtestület feladata a gyermekek átlagon felüli adottságainak kétéves időintervallumban történő azonosítása a csoportokban, az adatok rögzítése, gyermekek beválogatása az adott műhelybe, a műhelyek beindítása, működtetése, hatásvizsgálatainak elvégzése, valamint a műhelynapló folyamatos kitöltése. A szülők tájékoztatása, bevonása a gyermekek tehetséggondozásába.

II.3 Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai

Játék

A belülről indított és vezérelt játéktevékenység célja a gyermekek szabad képzettársításának elősegítése. Az intellektuális, mozgásos, szociális tapasztalatok többszöri átélésével a gyermekek egyéni vágyainak és ötleteinek kibontakoztatása. Továbbá célunk, hogy minél sokrétűbb, tájékozódó, tapasztalatszerző, érzelmekkel gazdag tevékenységgé váljon a játék, és a játékba integrált tanulás.

Óvodapedagógusi feladatok

- A játéktevékenységhez szükséges feltételek biztosítása
- A szűkebb és tágabb környezetből szerzett gyermeki benyomások feldolgozásának biztosítása a szabad játékban és a tanulásba integrált játék során
- A 3-6-7 éves korban megjelenő játékfajták, s azok tartalmának, minőségének gazdagítása, a gyermekek egyéni sajátosságainak figyelembevételével
- A gyermekek szókincsének, beszédképességének, kommunikációjának fejlesztése, gazdagítása játékszituációkban.
- Az óvodapedagógus játéksegítő, játékirányító metódusainak alkalmazása szituációktól függően.
- Cselekvéses felfedezéssel tanulás
- Intellektuális érzelmekre építés

A játékhoz szükséges feltételek biztosítása (légkör, hely, idő, eszközök, tapasztalatszerzés, élmények)

Derűs, alkotó kedvű légkört elsősorban olyan játék biztosításával érhet el az óvodapedagógus, ahol a gyermek szabadon dönthet abban, hogy kivel játszik, milyen játékot választ, milyen témát dolgoz fel, milyen eszközzel jeleníti meg azt, milyen helyet választ és mennyi ideig tart a játéka. Az óvodapedagógus, a dajka bevonásával teremtsen meg mindezekhez a feltételeket.

A játékos légkört segíti a sok új ötlet is, a kellő időben adott segítség, megerősítés.

A csoportban csak annyi szabályt vezetünk be, ami segíti a rugalmas, oldott légkör fenntartását, a szabad játékot, a sokféle manipulációt, az elképzelések valóra váltását.

A kreatív légkör segíti a gyerekek ötleteinek szabad áramlását, a másik gyermek meghallgatását, az alkotó együttműködés kialakulását. A szabad játék során a gyermekek feszélyezettség nélkül tudjanak önállóan vagy társaikkal önfeledten játszani.

Az óvodapedagógus kezdeményezésére a gyermekek szívesen vesznek részt az énekes és mozgásos játékokban. A képességfejlesztő játékoknál a gyermek válasszon szabadon a felkínált szerepeket, játékhelyzeteket, társak között. Az óvodapedagógus az együttjátszás során teremtsen meg

a kezdeményezett játékhöz szükséges témát, eszközöket, szabályokat és a helyet. Az óvodapedagógus őszinte játéka mély átérzésre serkenti a gyermekeket. Az óvodapedagógus az oldott légkör érdekében bátran használjon humoros kifejezéseket és tréfás szavakat.

- A különböző típusú játékokhoz szükséges hely biztosítása

A gyermekek a csoportszobában szükség szerint önállóan vagy amíg erre nem képesek, az óvodapedagógus segítségével alakítsák ki játékuks számára a megfelelő helyet. A csoportszobákban legyen helye a többféle állandó és variálható vagy új elkülönített "kuckóknak". A programban jelentős szerepe miatt kiemelkedik a különösen esztétikus és meghitt mesesarok, amely egyúttal a dramatikus játéknak, bábjátéknak, mesekönyvek nézegetésének helye. Itt kap helyet az átváltozáshoz szükséges kellékek "kincses ládája" is.

Az intellektuális érzelmeket kiváltó séták során összegyűjtött tárgyak, termékek, növények, képek a kincseket őrző sarokban, környezetünk értékei térben kapnak helyet, amit a gyermekek alakítanak ki és rendeznek különböző szempontok alapján.

A rajzolásnak, festésnek, korongozásnak, szövésnek, tárgykészítő népi játéknak legyen meg az állandó, rajzos alkotóttere. Az ehhez szükséges kellékek, anyagok, eszközök mindegyik játékidőben álljanak a gyerekek rendelkezésére.

A művészeti nevelés kiemelt szerepe miatt állandó tere van a zenei képességeket fejlesztő Zenei kuckónak is, ahol a gyermekeknek biztosítottak a zenei játékhöz a dallam és ritmushangszerek.

Kisméretű építőtereket biztosítunk a gyermekek számára, ahol egyedül, párban, hármasban együttműködve közös alkotásokat tudnak létrehozni.

A gyermekek rendelkezésére áll még egy kisméretű családi szoba, ahol megtervezhetik a papás-mamás játékokat, e teret a gyermekek családi fotói díszítik.

Egyéb szerepjátékoknak nincs állandó helye, mert a gyermekek saját fantáziájuk szerint a csoport bármely részében felállíthatják.

A csoportok játékterei növelhetők párhuzamos játékterek létrehozásával, az arra alkalmas öltözőben, ahol biztosítani tudjuk a közvetett ellenőrzést.

A gyermekek játéktere lényegesen megnövekedik az udvaron, ezért ösztönözzük őket arra, hogy minél több nagymozgásos tevékenységet folytassanak. Az időjárás függvényében az óvodapedagógus segítse az udvari szerepjáték kibontakozását (pl. a népi játékok, közlekedési játékok, ügyességi és sportjátékok feltételének megteremtésével stb.)

A játékhöz szükséges időt a folyamatos napirend, a játékba integrált tanulásfelfogásunk jól szolgálja.

A játéktevékenység az óvoda nyitásával elkezdődik. A gyermekek ettől kezdve szabadon választott játékkal játszhatnak. A játék folyamatosságát a folyamatos napirend jól biztosítja, így a gyermekek egybefüggően, a játékok elrakása nélkül játszhatnak több órán keresztül.

Az 5-6-7 éves gyermekek már összeszokott csoportokban játszanak. A csoportok kialakulásához, szerepek elosztásához, több időre van szüksége, mint a kisebbeknek. Ezért figyelemmel kísérjük a játékot és törekszünk arra, hogy csak akkor ajánljunk más játékot, ha már a gyermekek játéka

felbomlóban van, s azt a körülmények miatt szükségesnek látjuk.

Az 5-6-7 éves gyermekeknek biztosítunk a több napon keresztül tartó játékot, hogy állhatatosságuk kialakulhasson.

A napi életszervezésben törekszünk arra, hogy a gyermekek minél több időt kapjanak az udvari játéktevékenységhez.

- A kreativitást segítő játékeszközök

A játékeszközök olyan tárgyai a cselekvésnek, amelyek kibontakoztatják és gazdagítják a gyermekek elképzeléseit. A játékhoz olyan eszközt biztosítunk, mely ízléses, praktikus, egyszerű félkész játék, hogy sokféle ötlethez, játékfajtára ihlessen.

A 3-4 éves gyermekek játékához sok eszközre van szükség. Elsősorban a gyakorló játékhoz, amelyek fejlesztik a gyermekek pszichikus funkcióját, másodsorban a hagyományos szerepjátékokhoz szükséges kellékek (papás-mamás, fodrászos, orvosos stb.), amely ösztönzi a gyermekeket a szerepjátékra, harmadsorban az esztétikai neveléshez (vers, mese, ének, rajzolás) szükséges kellékek, csengő-bongó hangszerek.

4-5-6-7 éves korosztálynak bővítjük az eszközválasztékát, elsősorban a szerepjátékokhoz kapcsolódó kellékekkel, félkész játékokkal, az azonosulást segítő ruhadarabokkal, másodsorban az értelem és képességfejlesztő játékokkal, amit a gyermekek egyénileg vagy mikro csoportban óvodapedagógussal vagy egyedül játszanak.

Az udvari játékok zömmel a gyerekek nagymozgását elégítik ki, de ha az időjárás megengedi kirakjuk a csoportszobai játékeszközöket, s ott is megteremteni a nyugodt kreatív játékot (barkácsolást, rajzolást, festést, konstruálást stb.).

- A gyermekek tapasztalatainak gazdagítása, élmények szerepe

A gyermekek a környezetükből szerzett tapasztalatokkal a játék tartalmát gazdagítják. Az óvodapedagógus tegeye lehetővé, hogy a családban, óvodában, tágabb természeti- és társadalmi környezetben szerzett tapasztalatokat a gyermekek újra és újra a játékidőben is átélhessék. a programban kiemelt szerepet kapnak a mikro-csoportos séták, erdei óvodai programok. Ezek fejlesztő hatása meg kell, hogy mutakozzon a gyermek tapasztalatgazdagságában.

- A 3-6-7 éves korban megjelenő játékfajták, s azok tartalmának, minőségének alakítása, a gyermekek egyéni sajátosságaihoz alkalmazkodva

A gyermekek játékában keverednek a különböző játékfajták, folytatódik az a fajtamanipulálás, amely a játékeszközök rakosgatásában érhető utol, vagyis a gyakorló játék. Ezért legyen módja a gyermekeknek megismerni az eszközök, tárgyak különböző tulajdonságait, így a véletlen cselekvéshez örömezés társul. Ez az örömezés ad alapot a cselekvés többszöri megismétléséhez, amely szinte ritmikusan jelentkezik. Biztosítjuk a gyakorló játékhoz szükséges eszközöket, s játékával mintát adunk a játékok helyes használatához, a játékok elrakásához. Ez a tevékenység

jól fejleszti a szem - kéz koordinációt, kezesség - szemesség kialakulását, hat a laterális dominancia kialakulására.

Érdeklődéssel kísérjük a gyermekek halandzságát. A többszöri ismétléssel elmondott szöveg ritmusa a gyermekekben pozitív érzelmet kelt.

Az udvaron is biztosítjuk a gyakorló játék lehetőségét. Erre legalkalmasabb a homok, víz, kavics és olyan kisebb-nagyobb tárgy, melyet a gyermek saját szabályai szerint rakosgat.

Segítjük a gyermek játékát továbbfejlődni. Már a legkisebbeknél is megjelenik a szerepjáték. A kicsik játékában kapjon teret a papás-mamás játék, a fodrászos, orvosos, kalauzos játék, melyek egyszerű mozzanatokat jelenítenek meg együttlét, együttmozgás formájában.

A gyermekek vállaljanak el szerepeket, használjanak szimbólumokat a "mintha" helyzetek megteremtéséhez.

A rendszeres, többszörös ismétlődő meseélmény Igazi táptalaja a dramatizálásnak, bábozásnak. Kezdetben használjanak minél több kelléket a képzeleti képek megjelenítéséhez, illetve a beleélő képesség, önkifejezés fokozása érdekében.

A bábozás először az óvodapedagógus előadásával jelenik meg az óvodában. Legyen a csoportnak kedvenc bábja, akinek szívesen elmondják sikereiket, örömeiket, bánatukat.

Ezt a bábót is a többi közé helyezzük, hogy a gyermekek tapogathassák, megszeretgethessék. A bábozáshoz, dramatizáláshoz szükséges kellékeket a gyermekekkel közösen készítjük el.

A konstrukciós játékhoz kapcsolva jelenjen meg a barkácsolás, a gyermek aktív bevonásával.

A gyermek konstrukciós játékára legyen jellemző a formagazdagság. A gyermek élje át az "én készítettem" alkotás örömét.

A gyermekek játsszanak olyan egyszerű szabályokhoz kötött ügyességi- és szabályjátékokat, amelyek könnyen betarthatók. Tervezzon olyan szabályjátékokat, amelyek a gyermekek mozgásigényét is kielégíti k.

A nagyobb gyermekek játékában is megjelennek a különböző játékfajták. Gyakran előfordul a kutató manipuláció, ha ismeretlen mozdulatokat, fogásokat igénylő eszköz kerül a kezébe. Dominánsan jelentkezik az érzelmmel telített szerepjáték, a "mintha" helyzet, amelyhez különösen erős képzelőerő is társul. Segítjük a gyermekeket abban, hogy a beleélés kifejtett formája kialakulhasson, minél többféle szerepet megformálhasson és a szerepegyeztetésben sikeresek legyenek.

A gyermekek játék gondolása fejlődjön. Jelenjen meg a többféle ötletből kialakított tartalmas játék, ami fejleszti a gyermekek kommunikációs képességét, szabálytanulási készségét, társakhoz való viszonyát, az együttes cselekvő képességet.

A jó példa nyomán a gyermekekben fokozódik a mesedramatizálás igénye. A gyermekek bábozzák, dramatizálják a meséket, hogy a meseélmény többoldalú örömszerzés legyen számukra. A szerepjátékot és a dramatizálást egészítse ki az építő, konstrukciós játék. Később legyenek képesek arra, hogy bonyolultabb formákat, tárgyakat, alkotásokat hozzanak létre. Használjanak különböző anyagokat, eszközöket.

Megszerettetjük meg a szabályjátékokat. A gyermekeknek megadjuk azt a lehetőséget, hogy ők is

hozzanak létre szabályokat. Legyenek a játék vezetői maguk a gyermekek is.

Különös hangsúlyt fordítunk arra, hogy sokat játsszunk a gyermekekkel.

A játék számtalan lehetőséget a kommunikációra, a párbeszédek kialakítására.

Az óvodapedagógus szerepvállalásai modellértékűek a szókapcsolatok, non verbális jelzések (mimika, gesztus) hanglejtés, hangsúly, hangerő, hangszín tekintetében.

A hangszínnel, hangerővel bánni tudást a dramatikus játékok segítik elő. Az óvodapedagógus által kezdeményezett anyanyelvi játékokkal teret adunk az artikuláció, szókincs, kifejezőkészség fejlesztéséhez (pl. hangutánzó játékok, fonémahallás fejlesztő játékok, légzési technikát segítő játékok, szinonimakereső játékok, stb.).

Játéksegítő metódusaink szituációtól függők. A gyermekek nyugodt játéka esetén, vagy ha érezhető, hogy a gyermekek problémamegoldóak, az óvodapedagógus irányítása legyen játékot követő, szemlélő, hagyja a gyerekeket cselekedni.

A kiscsoportosok esetében - ha szükség van rá - az óvodapedagógus legyen játékezdeményező, modellnyújtó játszótárs. Ebben a játék helyzetben is legyen támogató, engedő és elfogadó. Segítsen azok játékában, akik kevésbé kreatívak, ötletszegények.

Akkor avatkozunk be a játékba, ha a gyermekek durvák egymáshoz, vagy ha veszélyeztetik egymás épségét, játékát.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végén

A gyermek ismeri a csoportban elfogadott szabályokat, a játékok helyét

-A gyermekek képesek állhatatosan, több napon keresztül egy azon játéktémában együttesen részt venni.

-A gyermekek képesek önállóan, érdeklődésének megfelelően játékot választani

-Játékukban dominánsan jelentkezik a szerepjáték.

-Az ismert meséket többször dramatizálják, bábozzák.

-Bonyolult építményeket képesek kreálni.

-Élvezik a szabályjátékokat és képesek a normák betartására.

-Társas viselkedésükben megjelennek az óvoda által preferált viselkedési szabályok.

-Interakciójuk gazdag, kulturált és érthető.

Verselés, mesélés

A tevékenység célja: a gyermekek erköcsi, szociális, esztétikai és intellektuális érzelmeinek gazdagítása, személyiség-fejlődésük elősegítése, pozitív személyiségjegyeinek megalapozása a mágikussággal, a csodákkal teli meseélmények segítségével és a versek zeneiségével, rímeinek csengésével. A gyermeki önkifejezés alternatív lehetőségeit biztosítjuk pl: vers és mesealkotás, drámajátékkal a mesék feldolgozása, saját mesék alkotása. A mondókák, dúdoló, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez, ezzel megalapozva a könyvekhez való pozitív érzelmi kapcsolatukat, ami elősegíti az olvasóvá válást.

3-7 éves gyermek életkori sajátosságaihoz igazodóan népmesékkal, népi hagyományokat felelevenítő mondókákkal, rigmusokkal, a magyarság történetét feldolgozó mondavilág meséivel,

klasszikus és kortárs irodalmi művekkel, valamint más népek, nemzetiségek meséivel, verseivel ismertetjük meg a gyermeket.

Óvodapedagógusi feladatok

-A felhasznált irodalmi anyagok igényes, az életkornak és az adott csoport képességszintjének megfelelő összeállítása

-A 3-6-7 éves korban megjelenő, kedvelt hagyományos és új művészeti komplex tartalmi formák, munkaformák és módszerek biztosítása a vers, mese, dramatikus játéktevékenység minőségének fejlesztéséhez.

-A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése a versekkel, mesékkel, dramatikus játékokkal, az irodalom eszközeivel

A felhasznált irodalmi anyagok igényes, az életkornak és az adott csoport képességszintjének megfelelő összeállítása

A felhasznált irodalmi anyagok igényes összeállítása az óvodapedagógusok feladata. Csak a művészi értékű irodalmi alkotások biztosítják az esztétikai élmény mélységét.

Ezért a mű választásában érvényesüljön a pedagógiai, pszichológiai, módszertani tudatosság.

Az óvoda gyermeknek bemutatható, megtanítható irodalmi alkotások között elsődlegesen a népköltészet csodái, mely a népi magyar kultúra gyökereit hordozza magában. A népi gyermekköltészet remekei közé tartoznak az ölbeli játék, népi mondókák, népi altatók, találós kérdések, közmondások, amelyek mély érzelmet váltanak ki a gyermekekből.

Az óvodapedagógus a 3-4 évesek versanyagát népi mondákból, rigmusokból és a legismertebb költőink ritmikus, zenei hatású, játékos verseiből állítsa össze. A pedagógus olyan mesét válasszon, amelyek cselekménye egyszerű, érthető, ritmikus ismétlődések jellemzik.

A 4-5 éves korú gyermekek meséi már lehetnek többfázisos szerkezetű állatmesék, népmesék, dramatikus népszokások, novellisztikus-realisztikus mesék. Kapjon helyet a magyar klasszikusok és a mai magyar írók modern meséi is. Ebben a korban a népi mondókák, névcsőfolók, halandzsza szövegű kiolvasók alkotják a tervezett mondókázás anyagát. Szerepeljenek a vidám, humoros versek, klasszikusok és a mai magyar költők népköltészeti ihletésű, ritmusélményt nyújtó versei.

Az 5-6-7 éves kor a mesehallgatás igazi ideje. Az állatmeséktől kezdve a cselekményesebb népmeséken, novellisztikus-realisztikus meséken át, épüljenek be a klasszikus tündérmesék, a tréfás mesék és műmesék a gyermekek mesetárába. A gyermekek a meseregényeket is szívesen hallgatják, folytatásokban napokon keresztül izgatottan várják. A gyermekek versanyaga gazdagodjon a különböző típusú népi mondókákkal, kiolvasókkal. Ismerjenek meg olyan közmondásokat, amelyeket a környezet gyakran hangoztat. Az óvodapedagógus tervezzen bátrabban lírai verseket, mert a gyermekek már ebben a korban is megérik képek érzelmét, kifejező erejét. A kiválasztott versek, mesék erősítsék meg a környezet megszerettetését, a néphagyomány ápolást, az évszakok szépségét.

A 3-6-7 éves korban kedvelt hagyományos és új művészeti komplex tartalmi formák,

munkaformák és módszerek biztosítása a vers, mese, dramatikus játéktevékenység minőségének fejlesztéséhez.

Az óvodába kerülő 3-4 éves gyermekek első igazi versélménye a mondókákhoz, ölbeli játékokhoz tapadnak. A népi mondókákhoz kapcsolódó mozdulatok, játékok felettébb nagy élvezetet jelentenek a gyermekeknek, mert a felnőtt ölében, testmelegében teljes biztonságérzetben hallgathatják. Ez a többször átélt fizikai kontaktus sokat jelent a gyermek és a felnőtt érzelmi egymásra találásában. A befogadás időszakában legyen minden gyermeknek a jeléhez kiválasztott én mondókám, én versem, amit nyaklánc formában magukra ölhetnek. Az óvodapedagógus teremtsen minél több lehetőséget a vidám rigmusok korai megkedveltetésére. A gyermekek az óvodapedagógussal együtt sokszor ismételjék az állathívogatókat, altatókat, kiolvasókat, de sohase keltse bennük ez a gyakorlás érzetét.

Az egyszerű állatmeséken keresztül fokozatosan szoktassuk rá a gyermekeket a mese figyelmes végighallgatására. A mese többszöri meghallgatása után legyenek élvezői a mese dramatikus feldolgozásának. Először az óvodapedagógusok, a nagyobb gyermekek, majd a kicsik fokozatos bevonásával próbálják megjeleníteni az egyszerű meséket.

Rövid, improvizált jelenetek bemutatásával a gyermekek ismerjék meg a bábokat.

Az óvodapedagógus mutasson be párbeszéd formájában előadott rövid, ötletes jeleneteket. A bábok számát fokozatosan növelje.

A vers, mese, dramatikus játékokhoz csak kellékeket használjon az óvodapedagógus, ami elősegíti a képzeleti képek előhívását, s a meséhez való erős kötődés kialakulását. Hívóképekkel is erősítjük a meséhez való kötődést. Óvakodjon más eszközök használatától.

Az óvodapedagógusok és a nagycsoportos korú gyermekek bábozzanak, dramatizáljanak minél több alkalommal a kisebbeknek. Legyen ez egyben színfoltja az óvodai ünnepeknek, rendezvényeknek. A kiscsoportos korú gyermekek 10-12 ölbeli játékot, mondókát és 8-10 új mesét ismerjenek meg.

A 4-5 éves gyermekekben kialakul a mese, a vers szeretete. Igénylik, Izgatottan várják az óvodapedagógus meséit. A gyermekek arcán megjelenik a megfélelkező áhítat, a figyelő ámulat. Játékukban mind gyakrabban előfordul a mesélés, bábozás és az Ismert mondókák, halandzsza szövegű kiolvasók ismételtetése. Az új versek kapcsolódjanak a gyermekek élményeihez, tapasztalataihoz, hangulatához.

A gyermekek pozitív személyiségjegyeinek megalapozása érdekében a mese mondanivalóját erősítsék meg havonként, egy közmondással, amit az óvodapedagógus a szülőkkel is megbeszél, s jól látható helyen az öltözőben elhelyez. Így a szülők is együtt tudnak gondolkodni az óvoda léleknevelő hatásán. Az óvodapedagógus segítségével jelenítsék meg a meséket, a gyermekek élményeit. Rögtönözzenek bábjátékot.

Az óvodapedagógus segítségével fejezzék be a gyermekek megkezdett mese-vagy bábjátékát.

A 4-5 éves gyermekek 4-5 mondókát, 5-6 rövid verset és 10 új mesét ismerjenek meg.

5-6-7 éves korban is minden adandó alkalmat használjon fel az óvodapedagógus a kiolvasók, rigmusok ismételtetésére. 4-5 kiolvasóval gazdagodjon a nagycsoportok mondókarepertoárja. A gyermekek játsszanak a rímes találós kérdésekkel, alkossanak együtt rímjátékokat. A gyermekek ismételtessék az előző években tanult verseket. Az új versek (15) bemutatása kapcsolódjon a gyermekek élményeihez. Az óvodapedagógus a gyermekeket lehetőleg ne szavaltassa kórusban. Kerülje az éneklő hanglejtést. Ügyeljen a szavak gondos, tiszta ejtésére, az értelemszerű hangsúlyozásra. A hallott egyszerű meséket önállóan tudják dramatizálni, bábozni.

Az óvodapedagógus - főleg a délutáni pihenés alatt - olvasson a gyermekeknek folytatásos mesét. A gyermekek próbálják meg a mese önálló befejezését, új mesék kitalálását.

A közösen kitalált meséket nevezzék el a 'mi mesénk'-nek. A gyermekek fejezzék ki a mese cselekményét mozgással, mimetikus játékkal. Az óvodapedagógus a meseszereplők jellemző tulajdonságai alapján keressen olyan közmondásokat, amelyekkel meg tudja erősíteni a mese vagy egy-egy szereplő erkölcsi mondanivalóját.

A nagyobb gyermekek halljanak 15 új mesét a nevelési év folyamán. E tevékenység mindennap megjelenik az óvodában. Új tartalmi feldolgozást vezettünk be: egy mesét kéthetes mesefeldolgozásban hozunk közel a gyermekekhez. Első héten a mesehallgatás a főszerep, a második héten a mese feldolgozásáé. A tevékenység szervezeti formája a közvetve kötelező forma, amely azt jelenti, hogy sosem kötelezzük a gyermekeket, hogy egyszerre üljenek be a mesetérbe. Helyette a szabad játékidőben, a mesetevékenység kiválasztott időpontjában feltesszük a meseszignált, amely jelzi, hogy valami csoda történik majd a mesetérben. Ha az első ilyen találkozás jól sikerül, akkor nem kell biztatni a gyermekeket, maguktól is igyekeznek a csodát újból megélni. A mesélés szokásainak, rítusainak kialakítása segíti a gyermekeket a ráhangolódásra és a mesék befogadására. A mindennapos mesélés a gyermekek mentális higiénéjének elmaradhatatlan eleme. A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermekek érzelmi biztonságban érzik magukat, a mesehallgatás során eleven, belső képvilágot jelenítenek meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája.

Az óvodapedagógus a gyerekeket zenei szignállal, mesepárnák elkészítésével a meseszobában (sarokban) várja. Amikor minden gyermek megérkezett, csak akkor kezdi el az előszavas mesét, gyertyafénynél vagy lámpagyújtás után a mesék varázslatos világába történő elrepítéssel, melyet egy mondóka vagy rigmus egészít ki. Egy héten keresztül ugyanazt a mesét hallják a gyermekek, hogy két hét múlva eljátszhassák, megjeleníthessék különbözőképpen a mesealakokat. A mese továbbélése érdekében a mese kellékeit a mesekuckóban tartjuk, hogy a gyermekek a szabad játékukban is elővehessék, magukra ölthessék és eljátszhassák. A mesefeldolgozáshoz használjuk a dramatikusjáték módszereit, amelyek mélyítik a mese erkölcsi mondanivalóját és segítenek a gyermekeknek megszólalni a mese feldolgozásában. Ezek a módszerek erősítik a gyermekek mesetudatát, meseélményét. A mesében a legfontosabb, hogy minden gyermek szereplője legyen a mese történetének és ne kívülállóként lássa és hallgassa a társai játékát. A másik kiváló mesefeldolgozó módszer a bábjáték, melynek lényege az élettelen anyaggal az élet valóságának

megjelenítése. Olyan szereplési forma, amelyben pozitív hatások dominálnak, mint az önbizalom növelése, a fantázia kiszélesítése és a közösségi élmény. A bábozáskor csak a báb jelenik meg a színpadon, nem a gyermek. Így a bábjáték során a félszeg gátlásosabb gyermekek is szívesen szerepelnek. A tevékenység befejezését jelzi, hogy az óvodapedagógus visszavarázsolja a gyermekeket az óvodai csoportszobába a már megismert rituálé alkalmazásával.

Verselés-mesélés tevékenység során megszerzett matematikai tapasztalatokat a gyermekek valamennyi tevékenységformában alkalmazzák.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végén

-A gyermek attitűdjére jellemző, hogy szívesen ismételtetik a verseket, rigmusokat.

-Várják, igénylik a mesehallgatást.

-Szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak az óvoda kiscsoportosainak és maguk szórakoztatására is.

-Megjegyznek 10-14 gyermekmondókát, 6-8 verset és 15-20 mesét.

-Tudnak meséket, történeteket kitalálni, s azt mozgással megjeleníteni, kifejezni.

A gyermek ismeri: - A három nevelési évben hallott mondókákat verseket meséket.

-A mesélés, bábozás, dramatikus játékok szokásait szabályait.

-A mikrocsoportos és egyéni verstanulás kialakított szokásait, szabályait.

-A vershez meséhez kapcsolódó hívóképeket.

A gyermek képes:

A hívóképek alapján önállóan felidézni az egyszerűbb verseket rigmusokat. Figyelmesen mesét hallgatni aktívan részt venni a mesefeldolgozásban, a mi mesénk megkezdett gondolatmenetét folytatni. A mesék jeleneteit rajzban kifejezni.

Ének, zene, népi játék, tánc

A zenei nevelés célja: a közös éneklés, a közös játék örömeinek megéreztetése, ami fejleszti a gyermekek zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. A gyermekek jussanak minél több olyan zenei élményhez, ami megalapozhatja zenei anyanyelvüket.

Óvodapedagógus feladata

-A felhasznált zenei anyagok igényes, életkornak és az adott csoport képességszintjének megfelelő válogatása.

-A 3-6-7 éves korban tervezhető jellegzetes tartalmak biztosítása.

-A tevékenység differenciált szervezeti formáinak biztosítása.

-A gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése mondókákkal, gyermekdalokkal és a zenei készségfejlesztő játékokkal.

Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását.

Az óvodai zenei nevelés során a gyermekeket csak "tiszt forrásból" tápláljuk, neveljük, hogy megismerhessék saját zenei anyanyelvüket. Mi felelünk azért, hogy e minőségi kultúrát a

gyermekek magukba szívhatják. A mondókák, énekes játékok a zenei anyanyelvünk művészi értékei. A zenei anyag többsége a naptári évhez, a természet jelenségeihez, az évszakok változásaihoz, az emberi élet fordulópontjaihoz, valamint különböző állami, egyházi, jeles ünnepekhez fűződik. Az ének, a zene, a népi játék, a néptánc, a néphagyomány, az ünnep meghatározó szerepet tölt be a nemzeti nevelésben, az élményalapú értékközzvetítés eszközével, korosztályi sajátosságokra építve. Az éneklés, zenélés, népi játékok, néptánc a gyermekek mindennapi tevékenységének részévé válik a felnőtt minta spontán utánzásával. A népi játékok és az igényesen válogatott magyar kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek, az egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás és zenei kreativitásának alakításában.

A 3-4 éves korú gyermekek ismerjenek meg elsősorban olyan ölbeli játékokat, amelyeket a felnőttekkel közösen játszhatnak. Legyen ezek között arc-, kéz-, ujj - lovagoltató játék.

A szeretetkapcsolat, a biztonságérzet kialakításának egy láncszeme a tapintatos kontaktussal összekapcsolt zenei élmény. A kicsik egyszerű 2-3-4 hangból álló olyan énekes játékokat ismerjenek meg, amelyek játéka álló helyzetben, játékos mozdulatokkal eljátszható. A gyermekek mindössze egy-két komponált gyermekdalt tanuljanak meg az ünnepek köszöntésére.

A 4-5 éves gyermekek tanuljanak mondókákat és még mindig játsszon velük az óvodapedagógus ölbeli játékokat. Ők már képesek arra, hogy nehezebb pentaton vagy dúr hexachord hangkészletű, dallamfordulatokat megtanuljanak és a nyolcad, negyed ritmusértékeken túl a szinkópát és a triolát is megismerhessék, énekes játékokat énekeljenek, amelyekkel mozgásuk is jól fejleszthető. Ismerjék meg a csigavonal, hullámvonal, egyszerű szerepcserére épülő játékokat.

Az óvodapedagógus az alkalmi dalokat úgy válassza ki, hogy azokhoz utánzó mozdulatokat, játékokat lehessen kitalálni.

Az 5-6-7 éves gyermekek legyenek "anyáskodók", játsszanak minél több ölbeli játékot a kisebbekkel. Ezek egyik játékos lehetősége a kiolvasó, amit különböző játékhelyzetben is alkalmaznak a gyerekek.

A zenehallgatáshoz olyan műveket gyűjtsön az óvodapedagógus, amit maga tud előadni, és amelyek felkeltik a gyermekek érdeklődését az értékes zene iránt. Az óvodapedagógus érzelmi hatású dalokat, népdalokat énekeljen, de jelenjenek meg a zenei anyagában a rokon-, és más népek dalai, valamint a magyar komponált műzene, altatódalok és a klasszikus műzene is. Programunk sok lehetőséget teremt zenehallgatásra. Óvodánkban már reggel halk, nyugtató hatású zene várja a szülőket, gyerekeket, hogy a reggeli feszült állapotot lazítani tudjuk. Az ovikoncertek is azt szolgálják, hogy zenei élményhez juttassuk a gyermekeket.

A 3-4 éves gyermekek tanuljanak meg 6-8 mondókát, ölbeli játékot és 10-15 énekes játékot. A rövid mondókák, dalok 2/4 üteműek, amelyekben negyed és páros nyolcad ritmusok legyenek. E kor legjellegzetesebb játéka az ölbeli játék.

A gyermekek a jóízű játékok közben közvetve szerzik meg a zenei készségeket és ismerik meg az alapfogalmakat. Tudjanak halkabban, hangosabban beszélni, mondókát mondani és énekelni.

Figyeljék meg a csendet, a környezet hangjait és a dallamjátszó hangszerek hangszínét.

Érzékeljék a különböző mozdulatokkal az egyenletes lüktetést. Az óvodapedagógus énekelgesse a gyermekek nevét, jelét, csalogassa őket énekelve a közös játékba, tevékenységbe.

Az óvodapedagógus keltse fel a gyermekek érdeklődését a zenehallgatás iránt, hogy képesek legyenek az áhítatos zenehallgatásra. Minél több zenei élményt közvetítsen, elsősorban énekes előadásával. A mindennapok során a különböző tevékenységekhez minél gyakrabban kapcsoljon zenehallgatási élményt. A gyermekeknek legyen lehetősége 2-5 percig tartó hangszeres zenét, kórusmuzsikát, kisebb csoportban megtekinteni.

A 4-5 éves gyermekek énekelgessenek 4-8 motívumból álló énekes játékokat, műdalokat. A 4-5 új mondóka és a 12-15 új gyermekdal megtanulása mellett, ismételtessék a 3-4 éves korban tanult dalokat is. Az európai és így a magyar gyermekdalok hangterjedelme is dúr hexachord maradjon.

A körjátékok közül az óvodapedagógus mér nehezebbet is válogathat, pl. szerepcserés, párválasztó, sorgyarapító játékok stb.

A tiszta éneklés érdekében a gyermekek minél gyakrabban énekeljenek önállóan. Énekeljenek egyénileg, kisebb csoportban halkabban és hangosabban, magasabban és mélyebben. Mutassák meg lelassított éneklés közben az énekek dallamvonalát.

A gyermekek játsszanak kérdés-felelet játékot, változatos szövegekkel és ritmusmotívumokkal. Érezzék az egyenletes lüktetést, a motívumok hangsúlyát és a mondókák, dalok ritmusát. Használjanak többféle népi ritmuseszközt a ritmusérzék fejlesztése érdekében. Ezeket a "ritmus-hangszereket" készítsék el közösen az óvodapedagógusokkal, a szülőkkel, hogy együtt tudjanak mondókázgatni, énekelgetni a kis "ritmus-zenekar" kíséretével.

A zenei élmény legyen mindennapos lehetőség az óvodában, kapcsolódjon minél többféle tevékenységhez.

Az 5-6-7 éves gyermekek tanuljanak meg 4-7 új mondókát, 15-18 új énekes játékot és 3-4 alkalomhoz illő műdalt. A tanult mondókáknak, gyermekjátékoknak találjanak ki szimbólumot, hívóképet, amit a zenesarokban helyezzenek el. Ezek emlékeztetnek a tanult dalokra, és lehetőséget adnak az ismétlésre, az élmények felelevenítésére. Az óvodapedagógus válogasson olyan dalokból, melyben már szünet, szinkópa is előfordul.

A legidősebb óvodások szabálytartó képessége megengedi, hogy az óvodapedagógus bonyolultabb párcsere, kapus, hidas, sorgyarapító-fogyó játékokat is tervezzen, amit e korosztály néptáncának is tekinthetünk.

Az óvodapedagógus a gyermekekkel együtt variálja az énekes játékok mozgás-anyagát olyan egyszerű táncos lépésekkel, amit a felnőtti minta utánzásával követni tudnak (lásd a táncház).

Az óvodapedagógus a gyermekek tiszta éneklését a minél gyakoribb egyéni énekléssel segítse elő. A hallásfejlesztést segítő fogalom párokat, pl. a halkabb-hangosabb éneklést kapcsolják össze a tempóváltoztatással vagy dallambújtatással.

A ritmusfejlesztés eredménye, hogy a gyermekek meg tudják különböztetni az egyenletes

lűktetést és a dalok ritmusát.

A gyermekek játsszanak minél gyakrabban zenei formaérzék-fejlesztő játékokat, hogy megérezzék a motívumok hosszát. Az óvodapedagógus fejlessze a gyermekek alkotókészségét, teremtsen arra lehetőséget, hogy egy-egy zenei feladatot többféleképpen lehessen megoldani.

Az ügyesebb 5-6-7 éves gyermekeknek adjon az óvodapedagógus lehetőséget, hogy metalofonon is játszhasanak.

A zenei nevelés szervezeti formája is kötetlen és kötött jellegű. Ezzel a munkaformával az óvodapedagógus a gyermekek egyéni képességeit figyelembe véve eredményesebben tud fejleszteni.

Az óvodapedagógus a zenehallgatást kapcsolja a különböző tevékenységekhez. Teremtsen a délutáni órákban is módot arra, hogy a gyermekek kedvük szerint megnézhesse és hallgassanak néhány perces kórusművet, hangszerekkel megszólaltatott klasszikus műzenét, kortárszenét.

Az ének, zene, népi játékok, tánc helye a nevelés folyamatába.

Mit tanítsunk a kicsiknek?

Az óvodában a gyermekek első zenéje az ölbeli játék. Az óvodapedagógus „anyaölében” megérezhetik a zene lűktetését simogatva, csiklandozva és lovagoltatva, melynek egyéb személyiségfejlesztő hatása is rendkívüli. A mi óvodáinkban olyan sokat játszanak a gyermekek ölbeli játékot, hogy már maguktól is kezdeményezik, s azt látjuk, hogy a kisebbeket csiklandozzák, lovagoltatják, simogatják. Ez egy fokmérője lehet az ölbeli játékok megszerettetésének.

Gyermekeink ismerkedjenek meg olyan énekes játékokkal, népzenei és komolyzenei művekkel, amelyek nemzeti értékeinket közvetítik. Ezt a célt kiválóan szolgálja az a sok körjáték, mely élethelyzeteket elevenít meg, emberi szokásokat mutat be játékos formában. A néphagyományok gyermek-közelivé hozása, megszerettetése kiemelt feladatunk. Az énekes játékok táptalajt adnak ehhez, s nagymértékben hozzájárulnak a népi szokások megismeréséhez. Ezek a játékok kiválóan fejlesztik a társas kapcsolatok alakulását, egymás elfogadását, tisztelését, a pozitív érzelmi tulajdonságok elmélyítését, összességében az erkölcsi tulajdonságok, érzelmek formálását.

A legkönnyebben tanulható zenei csemegék a mondókák. Minden évben tanítsunk egy csokorra valót, mert kiválóan fejleszti a gyermekek metrumérzékét és a ritmikus, esztétikus mozdulatait. Csak néhány műdalt tanítsunk, ünnepenként, évszakonként egyet-egyet, az ünnepek köszöntésére. Ezekhez is találjunk ki játékot, esztétikus, kifejező mozdulatokat. Alapelvünk, hogy „tisztá forrásból” merítsük e gyöngyszemeket, és legyünk azon, hogy a gyermekeink minél többet énekeljenek az óvodában, mert a magyar óvodai zenei nevelés alapja az éneklés.

1. Nagyon fontos, hogy a gyermekeknek a játékhoz megfelelő nagy tere legyen, hogy a szép alakzatok létrehozásában és a futásban ne legyenek akadályoztatva. A kötelező foglalkozáson csak egy énekes játékot tervezünk, hogy a gyermekek kijátszhassák magukat, minden gyermekre többször kerüljön sor, és a tudatosan felépített játékhangulatban maradjon a csoport.

2. Az óvodapedagógus minden hétre megtervezi a zenei képességfejlesztő játékokat. A mikrocsoportos tevékenység során egyszerre maximum hat gyermekkel foglalkozik a zenei kuckóban. Amikor befejezte, a következő hat gyermek vesz részt a fejlesztésben, s ez mindaddig folytatódik, míg minden gyermek részt vesz a képességfejlesztő játékba. Ebben a munkaformában nagy lehetőség nyílik az egyéni segítségnyújtásra, mert egyszerre csak hat gyermek fejlesztését kell az óvopedagógusnak irányítani. A testközelség, a testérintés is segíti az eredményesebb fejlesztő munkát.

3. Az óvodában sokféle zenehallgatásra teremtünk lehetőséget. Valljuk, hogy ott van igazi komplex esztétikai hatása a zenehallgatásnak, ahol az élmény megérinti a gyermekeket. Akkor van értelme az altatódalok éneklésének, amikor a gyermekek lecsendesednek és megkezdik a délutáni pihenést. Akkor ad igazi hangulatot a „Gyí paci paripa”, ha a gyermekekkel sikerült a patkó dobogását meghallgattatni, és felidézhetik magukban az élményt.

Ebben a programban nincs didaktikusan tervezett zenehallgatás. Az óvodapedagógusnak sok zenehallgatási anyagot kell ismernie, hogy a gyermekek bármilyen élménye, tevékenysége közben oda illő éneket tudjon elénekelni.

A mi óvodánkban szó szerint nagy tere van a zenei nevelésnek. Az óvopedagógusok a csoportokban egy olyan zenei teret alakítanak ki, ahol hat gyermek ülve kényelmesen elfér. Ebben a térben a gyermekeket körbe veszik dobok, cintányérok, triangulumok, az énekes játékokhoz szükséges kiegészítő kellékek (kalap, vőfélybot, hímzett zsebkendő, kendő stb.), a gyermekek által barkácsolt ritmuseszközök, ritmusbotok, s egy olyan zenei fal, ahol esztétikus szimbólumok hívóképek formájában megláthatjuk, melyik ölbeli játékot, énekes játékot és mondókát tanulták a gyermekek. Ez azért fontos, hogy fel tudják idézni a mondókákat, énekes játékokat, énekeket, és egész évben vissza tudjanak emlékezni a tanult zenei anyagokra, s minél többet ismételjék azokat.

A tervezett zenei nap folyamatleírása:

A reggeli órákban a gyermekeket várva ölbeli játékokat kezdeményezünk.

A zenekuckóban előkészítjük azokat az eszközöket, amelyeket a mikrocsoportos fejlesztéshez, a közös játékhoz használunk.

Az óvodapedagógus már a folyamatos tízóraizás előtt is zenei képességfejlesztő játékokat kezdeményezhet maximum hat gyermekkel a zenekuckóban.

Az óvodapedagógus hívogató énekkel összeverbuválja, motiválja a gyermekeket, és a tervezett énekes gyermekjátékot addig játsszák, míg minden gyermek többször szerephez jut. A jóízű, önfeledt játék katartikus élményt ad a gyermekeknek.

Az énekes játékok a gyermekek esztétikai érzékét is fejlesztik. Hatásuk sokrétű, szerteágazó. A különböző játékokkal gazdag, sokszínű hangulatvilágot igyekszünk sugározni. Erre szolgálnak a játékok különböző típusai: pl. szerepcsere, párválasztó, kergető stb.

A tiszta éneklésre valamennyi zenei ténykedésünk során figyelünk, de korántsem helyezzük az

első helyre a zenei fejlesztésünk során. Zenei nevelésünk alapelve, s egyben célja a boldog, önfeledt együtt játszás, a zene léleknevelő hatásának megéreztetése. Fontos, hogy a gyermekek megérezzék, hogy jó együtt dúdolgatni, énekes játékot játszani és szépen, ízlésesen, igényesen előadott dalokat, hangszeres rövid zenei darabokat meghallgatni.

Ugyanakkor a gyermekek bátor, egyéni zenei megnyilvánulásait maximálisan támogatjuk. Azt szeretnénk, ha gyermekeink a tanult óvodás dalokat bárhol, bárkinek el tudnák énekelni egyénileg is. Minden megtanult éneket a gyermekek egyéni énekléssel adják elő. Ennek tere a mikrocsoportos tevékenység.

Zenehallgatás új módszerekkel

Évszakonként hangversenyeket szervezünk. Ezek a mi évszaki koncertjeink, ahová zenei általános iskolásokat, zenetanárokat hívunk meg. A gyermekek színvonalas hangszeres előadást, kóruséneklést hallhatnak. Az óvodapedagógusoknak is ajánljuk, hogy minél gyakrabban szervezzenek közös énekléseket, és vállaljanak egy-egy fellépést az ünnepi hangulat fokozásáért. Az évszaki koncerteket keretjellegként az évszaki projektterv megkezdésekor, vagy az évszak lezárásaként tervezzük meg.

A magyar népdalok, népzene, megismertetése, megszerettetése elengedhetetlen feltétel nemzeti kultúránk értékeinek megőrzéséhez. Ezért a többi tevékenységet úgy szervezzük meg (mese, rajz, környezet, mozgás), hogy minél többször legyen alkalmunk népdalokat énekelni a komplex művészeti hatás eléréseért. A zenehallgatási lehetőségeket kapcsoljuk a különböző tevékenységekhez, olyan helyzetekhez, szituációkhoz, ahová illik.

A zenehallgatás lehetőségét gazdagítják a televízióból, illetve koncerteken egyénileg felvett komolyzenei, népzenei videó- és hangfelvételek, amelyeket évszakhoz, alkalmakhoz társítva felhasználhatunk. A folyamatos bővítés tág teret biztosít a zenei értékek megismeréséhez, zenehallgatáshoz.

Zenehallgatást jelent a pihenés, alvás előtti altatódalok éneklése, hallgatása, amit az óvodapedagógusok dúdolva, lallázva, halkán énekelve adnak elő.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén

A gyermek ismeri:

- a három nevelési évben hallott mondókákat, énekeket, énekes játékokat;
- az egyenletes lüktetés, dalritmus, motívumhangsúly érzékeltetésének csoportban alkalmazott formáit;
- a hallásfejlesztés és ritmusfejlesztés eszközeinek használatát;
- a zenei tevékenységek elfogadott szokás- és szabályrendszerét.

A gyermek képes:

- az énekes játékot lendületesen, harmonikus mozdulatokkal játszani;
- gátlások nélkül, egyedül énekelni;
- zenét elmélyülten hallgatni;
- ritmust, mozgást, dallamot rögtönözni;
- az egyenletes lüktetést, a dalok ritmusát és a motívum hangsúlyát összekapcsolni;

- egyenletesen járni, alkalmazkodni társaihoz;
- finom, kifejező mozdulatokra;
- bármelyik társát elfogadni, választani a különböző szerepekben;
- a hívóképek alapján felidézni a mondókákat, az énekes játékokat és a műdalokat.

A gyermek attitűdjére jellemző, hogy

- élvezettel játszik énekes játékokat, melyben képes cinkosságot vállalni;
- szívesen énekel egyedül és kisebb csoportokban társaival;
- élvezettel hallgat értékes, neki való klasszikus zenét;
- örömet leli a ritmusok, dallamok, játékok rögtönzésében;
- gátlások nélkül dudorászik, énekel a csoportban;
- szereti és élvezi a mikrocsoportos zenei képességfejlesztő játékokat;
- „AH” élménye megmutatkozik az ovikoncerteken.

Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A tevékenység célja: a gyermekek élmény- és fantáziavilágának képi, szabad önkifejezése. A gyermekek tér - forma - szín képzeletének gazdagítása, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása. Az elkészült gyermekmunkák először a minigalériára, majd témától függően a gyermekek albumába vagy otthonukba kerülnek. Az ovigaléria programjai lehetőséget adnak a műalkotásokkal való találkozáshoz, hogy művészeti élményben részesüljenek mind a gyermekek, a szülők és a dolgozók.

Az alkotó tevékenységhez méretben, minőségben megfelelő eszközök szükségesek. Az eszközök kiválasztásában a praktikum, a célszerűség és az esztétikum domináljon. Az alkotó-alakító tevékenységekhez a megfelelő hely olyan tér, művészeti alkotósarok legyen, ahol a mozgó gyermekektől védett az alkotók köre.

Az óvodapedagógus a munkaasztalt úgy alakítsa ki, hogy maximum nyolc gyermek egyszerre kényelmesen elférjen. Az alkotó tevékenységhez olyan légkör szükséges, amelyben a gyermekek szívesen kapcsolódjanak be az alkotómunkába. Az óvodapedagógus a tevékenységhez biztosítson elegendő időt is, hogy a gyermekek lehetőleg addig alkossanak, ameddig kedvük tartja, az elrontott sikertelen lépéseket javíthatják. A különböző méretű anyagok elhelyezéséhez tároló helyre van szükség.

Az eszközök helyes fogását, biztonságos kezelését az óvodapedagógus egyenként tanítsa meg a gyermekeknek. A rajzoláshoz, festéshez, mintázás-anyagformáláshoz, szövés-fonáshoz, batikoláshoz, origamihoz, építéshez és műalkotással való ismerkedéshez az óvodapedagógus gondolja végig a feltételeket, s teremtsen meg a mindennapi szabad játékokban is.

Az óvodapedagógus tervezze meg a képalakító tevékenységek technikáját, eszközeit.

Nem tervezhető a szándéktalan firka és a látszólag forma-firka időszakában a téma.

A gyermekeknek legyen lehetősége az élményeiknek, érdeklődésüknek megfelelő szabad témaválasztásra. A képalakítás jelenjen meg festéssel, zsírkrétával, papírragasztással, agyagba, homokba karcolással, nyomattal. A kisebb óvodások fokozatosan ismerkedjenek meg a

képalkotással, melynek célja a vizuális nyelv, a képi megjelenítés elemeinek, kompozíciós eljárásainak megismertetése. A festés is sok-sok élményt ad a kisebb óvodásoknak, ha vastag ecsettel nagy felületeket festhetnek vagy ecsetnyomokat különböző színű kikevert temperával kipróbálhatnak.

A gyermekek tetszés szerint vegyenek részt a plasztikai alakításban. Ismerjék meg az anyagok alakíthatóságát, nyomkodva, ütögetve, gyurkálva, gömbölyítve, simítva, sodorva, mélyítve, tépegetve, karcolva stb. A gyermekeknek legyen biztosítva az agyagozás.

A 3-4 éves gyermekek ismerkedjenek az építés során a különböző tárgyak formáival, alakzataival tudjanak beszélni az alkotásukról, s örüljenek a létrehozott produktumnak.

Az óvodában az évszakonként kialakított ovigalériát ismerjék meg, a kiállított alkotásokat kiscsoportokban többször nézzék meg.

Az óvodapedagógus a 4-5 éves gyermekek alkotó-alakító tevékenységét bővítsé.

A gyermekeknél megjelenő szándékos képalakító tevékenységet segítse élményeikhez kapcsolódó témákkal, s azokhoz megfelelően illeszkedő technikával. Jelenjen meg a gyermekek rajzában az emberábrázolás, környezet, tárgyak, cselekmények saját elképzelés alapján történő megjelenítése. A gyermekek gyönyörködjenek a gazdag formákban, a színkeveréssel alkotott színárnyalatokban. Használjanak ceruzát, krétát, filc- és rost tollakat, fapálcákat, különböző vastagságú ecseteket a rajzok finomabb kidolgozásához. A gyermekek alakítsanak képeket spárgából, fonalakból, textilből, termésekből.

A plasztikai munkák során legyenek képesek a formák tagolására. Tudjanak játékuhoz kellékeket, valamint alkalmi ajándéktárgyakat készíteni.

Használjanak különböző formájú textilt, bőrdarabot, gallyakat, terméseket a plasztikus formák létrehozásához.

Az építés során variálják a teret, az építés lehetőségeinek részletezését. Használjanak ehhez pl. nagyobb méretű dobozokat, takarókat, berendezési tárgyakat.

A gyermekek segítsenek az eszközök előkészítésében, elrakásában. Látogassák kisebb csoportokban az ovi-galériát, nyilvánítsák ki véleményüket a kiállított alkotásokról. Mutassák meg szüleiknek a kiállított műveket.

A nagyobb gyermekeknek alkotó-együttműködési készségét figyelembe véve az óvodapedagógus segítse a képi, plasztikai és a környezetalakításból eredő aktív tárgykészítés bővülését.

A képalakítás során a gyermekek minél többször alkossanak közös kompozíciót.

Az óvodapedagógus gazdagítsa a technikai megoldásokat és az eszköz-lehetőségeket pl. batikok, kollázsok, plakettek, domborművek, viaszkarok, lenyomatok, makettek, márványozás stb. alkalmazásával.

A gyermekek plasztikai munkájában is jelenjen meg a közös térbeli többalakos kompozíció, egy-egy mesejelenet, énekes játék stb. Egyénileg dolgozzanak gyermekeknek méretezett szövőkereteken.

Az óvoda "legidősebbjeinek" legyen igénye az ajándékkészítés -elsősorban ünnepekhez kötötten - szüleik részére, de gondoljanak az óvoda legkisebbeire és felnőttjeire is. Éljk át minél gyakrabban az ajándékozás örömet.

Az óvodapedagógus segítse a gyermekeket a játékok, bábok, játékkellékek készítésében.

A gyermekek lehetőleg teljesen önállóan készítsenek elő minden anyagot, eszközt az alkotó tevékenységhez. Az óvodapedagógus több napon át tartó építés lehetőségét is biztosítsa,

Az óvoda ovi-galériája legyen az 5-6-7 évesek ízlésformáló, szemet gyönyörködtető, beszélgető helye, ahol a műalkotások hangulati, formai, színbeli elrendezéséről esik szó. A gyermekek kisebb csoportokban személyesen találkozzanak a kiállító iskolásokkal, alkotó rajztanárral vagy művésszel. Legyenek büszkék óvodájuk galériájára, invitálják szüleiket, nagyszüleiket is a látvány megtekintésére.

Meséljenek szüleiknek alkotómunkájuk folyamatáról, fogalmazzák meg véleményüket társaik kiállított munkáiról is. A gyermekek kiscsoportban többször nézzék meg, csodálják meg a kiállított alkotásokat. A kiállított alkotásokról mondják el gondolataikat, benyomásaikat próbálják megfogalmazni.

Az óvodapedagógus egyéni differenciálással támogassa a gyermekeket a fejlettségüknek megfelelő ötletekkel, és a technikák, eszközök kiválasztásában is.

Az alkotó-alakító tevékenységek a mindennapi játékban egyénileg, párban, kis csoportokban megjelenő szabad játékfajta. A gyermekek teljesen önállóan döntenek el, hogy mit szeretnének készíteni.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végén

A gyermek ismeri az eszközöket, technikákat, a tevékenység csoportban elfogadott szokás és szabályrendszerét, az eszközök rendeltetésszerű használatát és gondozását.

A gyermek képes:

- képalkotásban egyéni módon jeleníti meg élményeit, elképzeléseit,
- közös téralakításra, építésre
- beszélgetni saját és társai alkotásairól, értékelni az alkotásokat ízlése szerint, ajándékot, kelléket készíteni a közösség javára,
- a mozgást rajzaiban érzékeltetni, különböző technikákat ötvözni.

A gyermek attitűdjére jellemző:

- örül alkotásának és a közösen elkészített kompozíciónak.
- alkotásaihoz ragaszkodik, szívesen alkot, szívesen működik együtt
- örömmel beszél alkotásairól, rácsodálkozik a környezetében felfedezett tárgyakra,
- AH élménye visszatükröződik az arcán, az ovigaléria programjain,
- szívesen dolgozik érdekes technikákkal.

Mindennapos mozgás

A tevékenység célja: a gyermekek természetes, harmonikus mozgásának, testi képességeinek fejlesztése játékos formában. Cél továbbá a gyermekek tájékozódásának, alkalmazkodó képességének, valamint a személyiség akarati tényezőinek fejlesztése úgy, hogy megmaradjon a gyermekek szabad mozgáskedve. Olyan tevékenység biztosítása, amely örömtelivé, sokszínűvé, változatosabbá teszi a művészetek eszközeivel az irányított mozgást, mozgásos játékot.

A tevékenység szervezeti keretei: spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység, irányított mindennapos mozgásfejlesztés, szervezett mozgásos tevékenység. Az óvodai élet minden napján biztosított aktív szabad játék mellett hangsúlyosan jelennek meg az irányított mozgásos tevékenységek, melyek játékos környezetben és játékba ágyazottan fejlesztik az alapvető mozgáskészségeket. A mindennapi mozgás részét képezi a zenére végzett mozgásos feladatok, zenés torna, népi játékok és táncok.

A 3-6-7 éves korban tervezhető mozgásos játékok biztosítása a gyermekek harmonikus, összerendezett, ritmikus mozgásának kialakítása érdekében

A gyermekek nagymozgása (járás, futás, kúszás, mászás) jól fejleszthető az óvoda udvarán is, ahol tér, mozgásfejlesztő eszközök állnak a rendelkezésükre.

A szabad mozgás zavartalan gyakorlási lehetőséget ad az irányított mozgástevékenység alatt megismert mozgásformák többszöri ismétlésére.

A mozgásos tevékenységeket, s azok eszközeit az óvodapedagógus mindenkor a gyermekek életkorához, fejlettségi szintjéhez és a csoportok összetételéhez méretezze. A mindennapos testmozgás a tornateremben a csoportszobában vagy az udvaron is megszervezhető.

Az óvodapedagógus a 3-4 éves gyermekek irányított mozgásos tevékenysége során a nagymozgások fejlesztésére helyezze a hangsúlyt. Ismerkedjenek meg a futásgyakorlatokkal (pl. futás különböző irányban, futás feladattal, különböző futásformák gyakorlása). Játsszanak ugrásgyakorlatokat (pl. szökdelések, sorozatugrások, rövid nekifutásból fellepés, majd leugrás). Ismerkedjenek a dobásgyakorlatokkal, labdagyakorlatokkal (pl. hajítás helyből távolba, hajítás helyből célba, labda feldobás-elkapás, labda leütés-elkapás stb.).

A mozgásos játékok adjanak teret a támaszgyakorlatok gyakorlására is (pl. csúszások, kúszások, mászások). A talajtorna eleme is jelenjen meg a játékokban (gurulás a test hossz tengelye körül).

A gyermekek játsszanak minél több egyensúlyozó játékot.

Az óvodapedagógus alkalmazzon többféle kézi szert a különböző típusú mozgásos játékokhoz.

A mozgásfejlesztő játékok ne legyenek se túl könnyűek, se túl nehezek. Késztesse a gyermekeket elvárható erő kifejtésre. Az óvodapedagógus rendszerint mutassa meg a helyes mintát, és igényelje a mozdulatok pontos, esztétikus gyakorlását.

A 4-5 éves gyermekek természetes mozgásában még mindig a nagymozgások fejlesztésére kerüljön a hangsúly. Az irányított mozgásos játékokban jelenjenek meg a futásgyakorlatok (pl. fussanak három-négy akadályon át, fel- és lelépéssel, átbújással, tárgy hordozással stb.). Az óvodapedagógus szervezzen ugrásgyakorlatokat (pl. egy lábon, páros lábon, szökdelésekből, valamint felugrás két lábra és leugrás két lábra, játékos helyből távolugró verseny). A dobásgyakorlatok során próbálgassák a célba dobást egykezes felső dobással, babzsák távolba hajításával, haránt terpeszállásból. Minél gyakrabban játszanak labdagyakorlatokat, annál jobban tudják a labdát feldobni és elkapni, különböző testhelyzetben gurítani.

Az irányított mozgásos játékok során gyakorolják a támaszgyakorlatokat (pl. csúszást, kúszást, mászást, talajon és szereken). A talajtorna anyagaként jelenjen meg a gurulóátfordulás és a kézen-állás előgyakorlata "a csikórugdálózás". Kapjon kiemelt szerepet az egyensúlyérzék

fejlesztése, a szem-kéz, szem-láb koordináció differenciálódása. A gyermekek játsszanak egyensúlyozó játékokat 5 cm széles vonalon, vízszintes és rézsútos szereken.

Az óvodapedagógus tervezzen lábboltozat erősítő speciális járás- és gimnasztikai gyakorlatokat.

Az 6-7 éves gyermekek sokféle mozgáselemet ismernek, amit játékos formában szívesen ismételnek. Hangsúlyt kap ennél a csoportnál az észlelés, az alaklítás, formaállandóság mozgás közbeni fejlesztése, a finommotorika alakítása és a szabályjáték gyakorlati alkalmazása. Használjanak különböző kézi szereket pl. szalagokat, rövidebb-hosszabb botokat, kisebb-nagyobb labdákat és kendőket, Ismerjék meg a fokozódó futást, a gyorsfutást és a lassú futást.

Végezzenek ugrásgyakorlatokat. Szökdeljenek páros és egy lábon haladással. Végezzenek sorozatugrásokat, különböző magasságú és különböző távolságban elhelyezett tárgyakon át. Néhány lépéses nekifutással gyakorolják a magas- és távolugrásokat.

Játsszanak dobásgyakorlatokat. Dobjanak egykezes, kétkezes, alsó és felső dobással célba, 2 m magas kötél felett. A gyermekek játsszanak labdagyakorlatokat.

Vezessék a labdát járás, futás közben. A gyermekek tudjanak párokban labdázni. Végezzenek támaszgyakorlatokat (pl. pók, rákjárás, talicskázás).

Ismételjék az óvodában tanult talajtorna elemeket: guruló-átfordulást, a test hossz tengelye körüli gurulást és a lépő láb magasra lendítésével a kézenállást. Egyensúlyozzanak padon járással, fej-, kar- és lábmozgásokkal összekötve.

AZ óvodapedagógus fejlessze a gyermekek kondicionális képességét: a gyerekek erejét, a test általános erejét, alap állóképességét, reakciógyorsaságát.

Az óvodapedagógus formálja a gyerekek koordinációs képességeit, a ritmusképességet, amely kiemelten fontos a programunkban. Alakítsa a gyermekek egyensúlyozási képességét.

A gyermekek az irányított mozgásos tevékenység alatt öltözzenek át. A futójátékok sok örömet adnak a gyerekeknek, melyeket az óvodapedagógus bátran kombináljon. A futójátékokat próbálják olyan kooperatív játékokká alakítani, ahol egymás segítése felszabadítja a gyermekek átváltozását, pl: a szoborjátékban egymás megsimogatása oldja fel a megdermedés állapotát. A kooperatív játékokból nem esik ki senki, nincs kirekesztés, a mozgásöröm áll a fókuszban. A zenés gimnasztikai blokkok a mozgások esztétikájára a mozgások ritmikusságának fejlesztésére koncentrálnak (nyak, kar, törzs és lábgyakorlatok). Az óvodapedagógus válogasson a klasszikus zene gyöngyszemeiből.

A fő fejlesztési terület meghatározása és a gyakorlatok pontosítása után az óvodapedagógus találja ki a keretjátékot. A fő fejlesztés gyakorlatát egészítse ki más mozgáselemekkel, hogy egyszerre a teljes csoport folyamatosan tudjon mozogni. Jó módszer erre a körpálya, ez egyben jelzi a gyermekeknek a gyakorlás folytonosságát, mindig a nehéz fő gyakorlatnál helyezkedjen el, hogy instrukciót és segítséget tudjon adni. A mozgásos játék egyetlen tevékenységből sem maradhat ki. A versenyeztetés komoly stressz és szorongáskeltő hatású, kudarcélménnyel terhelt, ezért csak keveset alkalmazzunk ebből.

Az irányított mozgásos játékokat mindhárom korosztálynak az óvodapedagógus heti egy alkalommal szervezze meg, különböző időkeretekkel, differenciált formában, mindenkinek biztosított egyéni segítségnyújtással. A tevékenység szervezése többféle lehet, pl. kisebbek és

nagyobbak csoportja, vegyes csoport esetén. A mindennapi testedzés: a kocogás, a futás mindhárom korosztálynak meg kell szervezni. A futás mennyiségét a csoporthoz kell igazítani. Ha a gyermek rosszul érzi magát joga van nem futni.

.Hetente legalább kétszer ‘zenés, mozgásos percek’ is kell szervezni, ahol a gyermekek korcsoportonként különböző időkeretben népzene, vagy klasszikus zenére mozoghatnak. Az óvodapedagógust utánozva 3-5 perces időtartamban népzene, a magyar folklór változatos térformáinak és lépéseinek alkalmazásával táncolhatnak a gyermekek, és készülhetnek a táncbéli programokra. A járásgyakorlatok zenére és zenés gimnasztika mozgáselemben megerősödik a gyermekek nem verbális kommunikációja is. A zenés járásgyakorlatok mozgáselemei lehetnek: egyenletes járás, helyben járás, párban járás, járás térdemeléssel, járás dobbantással, hátrafele járás, járás különféle kartartásokkal, járás különböző alakzatokban, csiga, hullámvonal, járás kettős körben.

Az utánezésen alapuló mozgás anyagát az óvodapedagógus gimnasztikai elemekből építse fel (pl. kartartások, testhelyzetek kar-, törzs-, térd- és lábmozgások, valamint különböző irányú járásgyakorlatok). A szabadban szervezett énekes játékok is jól szolgálják a gyermekek mozgásszükségleteinek kielégítését.

Az iskolába készülő gyermekeknek tehetségígéretük szerint szervezünk téti, kinezetikus tehetségműhelyt. A műhelyvezető a programját úgy állítja össze, hogy ráépüljön az óvodai fejlesztésre, ugyanakkor magasabb szintű fejlesztést biztosítson. Az óvodai szinten tervezett, szervezett műhelyeket heti rendszerben beépített időkeretben tartjuk.

Kiemelt feladatunk a differenciálás, mivel a gyerekek alapkészsége között nagy különbségek mutatkoznak. Differenciálásra van szükség a segítség mértékében, módjában, a foglalkoztatási formákban, eszközátadásban.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végén

A gyermek ismeri az irányokat, a mozgástevékenység szokás és szabályrendszerét, a mozgáshoz használt eszközök helyes használatát, a természetes hely-helyzetváltató mozgásokat alkalmazó játékokat.

A gyermekek nagymozgása, finommozgása, egyensúlyészlelése, összerendezett mozgása kialakult.

A gyermekek:

- ismerik az irányokat, tudnak a térben tájékozódni,
- betartják a szabályokat az, ügyességi játékok játszásakor,
- tudnak ütemtartással járni, esztétikusan végezni gimnasztikai gyakorlatokat,
- szeretnek futni, képesek 5 percig kocogni,
- tudnak helyben labdát vezetni,
- képesek a kooperatív játékra, mozgáseszközök előkészítésére, elrakására.

A gyermek attitűdjére jellemző:

A gyermekek szeretnek mozogni, kitartóak a mozgásos játékokban.
Élvezik és tetszik nekik a zenés gimnasztika.
Élvezik a futást, kocogást.
Figyelmesen együttműködnek társaival, szeretettel segítik társaikat.

A külső világ tevékeny megismerése

A tevékenység célja:

A közvetlen és tágabb természeti, emberi, tárgyi környezet felfedezése során a gyermekek pozitív érzelmi viszonyának kialakítása a természeti-emberi- tárgyi világ értékei iránt. A környezet megismerése közben a gyermekek mennyiségi, alaki, nagyságbeli, tér- és síkbeli szemléletének alakítása. Megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldre és a családhoz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre. Ezáltal ismerje meg szülőföldjét, és annak helyi hagyományait, szokásait, a családi kultúra értékeit, annak szeretetére, védelmére folyamatosan befogadóvá váljon.

A 3-4 éves gyermekek az óvoda elfogadása, megszerettetése után ismerkedjenek meg az óvoda közvetlen környezetével. A gyermekek biztonságérzetének kialakulását segítik az óvodabejáró napi programok. A féléves beszoktatási folyamatban olyan projektjellegű témaköröket tervezzenek, hogy ismerjék meg egymást, közben elkészülhetnek a gyermekek családfái. Jó témakör a kicsiknek az évszakok megismertetése.

Figyeljék meg az évszakok szépségeit, színeit, időjárását, növényeit. Gondoskodjanak a madarokról a téli évszakban. Beszélgessenek a hazatérő madarokról gólya, fecske. Gyűjtsenek terméseket, leveleket, kavicsokat. Beszélgessenek és nézegessenek képeket a családról. Gyakorolják a gyalogos átkelést, és figyeljék meg a rendőrlámpa jelzéseit. Ismerjék fel és nevezzék meg az úttesten közlekedő járműveket. Nevezzék meg a baromfiudvarban található állatokat, sorolják fel külső jegyeiket és beszélgessenek hasznukról (kacsa, tyúk, házinyúl). Ismerjék fel a ház körül élő állatokat kutya, macska. Kísérletezzenek vízzel. Figyeljék meg és hasonlítsák össze a víz hőmérsékletének változását. Vásároljanak, ismerkedjenek a vásárlási szokásokkal. Beszélgessenek a környezetben látható formákról, nagyságbeli jellemzőkről. Az óvodapedagógus tegye lehetővé, hogy a gyermekek maximum 5-10 perces erdőben élő állatokról és vadállatokról készült videó felvételt megnézhesenek.

A legkisebbek vegyenek részt a hagyományörző jeles hetek programjain. Kövessék figyelemmel a nagyobbak gyűjtőmunkáit.

Az óvodapedagógus 4-5 éves gyermekek tapasztalat és élményszerző sétáit, az óvoda utcáján és az óvoda közvetlen környezetében szervezze meg. Az óvodapedagógus törekedjen a megfigyelések, gyűjtő munkák gazdagítására. A gyermekek jelezzék az évszakokat bemutató jeltáblákon az évszakok szépségeit, jelenségeit, az időjárás változásait. Tudjanak gyönyörködni az évszakok növényeiben. Keressenek összefüggéseket az időjárás és az emberek tevékenységei között. Gyűjtsenek terméseket, s azokat hasznosítsák az óvodapedagógus segítségével.

Végezzenek rügyeztetést, magvak csíráztatását, hajtatást. Közösén készítsenek albumot az évszakokról gyűjtött képekből. Tudják bemutatni családjuk tagjait és az otthonukat. Próbálják a járművek használatával a haladási irányt követni, tartani. Gyakorolják a gyalogos közlekedés szabályait. Ismerjék meg a személy és teherszállító járműveket. Közlekedjenek járműveken (autóbusz). Gyakorolják az autóbuszon a fel és leszállást. Barkácsoljanak madáretetőt, figyeljék a csipegető madarakat. Beszéljenek a hazatérő madarokról, és figyeljék meg fészük nagyságbeli különbségét. Ültessenek a kertbe virágpalántát. Ismerjék a háziállatokat, erdőben élő állatokat, bogarakat. Látogassanak el családokhoz, nézegessenek családi képeket. A gyerekek mutassák be a család tagjait, érdeklődését. Ismerjék szüleik munkahelyét. Az óvodapedagógus tervezzen egészséges életéről szóló projektet. A projektek befejezésekor csoportmunkában alkossanak kiállítást, amely bemutatja mi mindent hoztak létre, ezt mutassák be szüleiknek is. Tervezzenek projektet a szülők foglalkozásáról. A gyermekek helyi környezetének esztétikai értékeit is fedeztessük fel, Városunk a Királyok városa című projekt keretében. Az óvodapedagógus tegye lehetővé, hogy a gyermek az erdőben élő állatokról és vadállatokról videó felvételeket megtekinthessenek.

Az 5-6-7 éves gyermekek ismerjék meg az óvoda tágabb környezetét, ha lehetőség van rá szüleik munkahelyén keresztül. Figyeljék meg az évszakok szépségét, a környezet szennyeződéseit (víz, levegő, föld), a növények fejlődési feltételeit. Csíráztassanak, ültessenek növényeket. Ismerjenek meg mezei virágokat. Az óvodapedagógus a szülőkkel együtt szervezze meg az állatok napját (október, 4), ekkor a gyermekek barna ruhában érkezzenek egy állat fényképével. Az óvodapedagógus szervezze meg a víz világnapját (március, 22) ekkor kék ruhában jelenjenek meg, vízzel kapcsolatos képeket hozzanak magukkal, melyből közös tablót készítsenek. Az óvodapedagógus szervezze meg a Föld napját (április, 22), ekkor zöld ruhában jelenjenek meg a gyermekek. Az évszakokat bemutató tábla mellett legyen napszakokat bemutató tábla, amit a gyermekek önállóan kezeljenek. Látogassanak múzeumba, színházba, iskolába, vasútállomásra. Figyeljék meg a költöző madarakat. A fecskecsaládokat és gólyacsaládokat hasonlítsák össze. Barkácsoljanak madáretetőt. Válogassák szét az ehető eledeleket és nevezzék meg azokat. Három itthon telelő madarat nevezzenek meg: vörösbegy, széncinege, feketeterítő. Legyen ismeretük, szárazföldi, vízi, légi közlekedési eszközökről. Ismerjék meg környezetük háziállatait (ló, sertés, szarvasmarha). Ha lehetőség van rá figyeljék meg hol élnek. A nagyok olyan különleges témakörökben is vegyenek részt, amely a víz, levegő, föld témákat érinti. Évszakonként egy alkalommal erdei program megszervezésére is sor kerül. Az óvodapedagógus mutassa meg videó felvételen keresztül a vadon élő állatok és az erdőben élő állatok környezetét, életmódját. Sokféle témakörben gondolkodhatnak még az óvodapedagógusok, amelyekből érdemes projekttemakört faragni. pl: iskola a környezetünkben, építkezés a környezetünkben, kövek a környezetünkben.

A tevékenység megszervezése, differenciált szervezeti formák megteremtése és a művészetek integrálása az intellektuális érzelmek gazdagítása érdekében.

Évszakonként alkalmanként erdei óvodai program megszervezésére kerüljön sor (tanösvény).

A 3-4 éves gyermekek erdei óvodai programja rövid, az óvoda közelében található ligetes, fás park ad erre lehetőséget.

Az 5-6-7 éves gyermekek fél napot kinn töltenek, akár távolabbi erdős-ligetes terepen, ahol az egészséges életmódjuk biztosításához adottak a feltételek. (Az időkeretek csak ajánlások, az óvodapedagógus a helyi körülményeknek megfelelően tervezze meg az erdei programokat.)

A gyermek fejlesztése mindhárom korosztály esetében lehetőség szerint mikro csoportban történik, közvetlen élményszerző udvari megfigyelések és séták alkalmával. A séta szervezésénél minden esetben az óvodapedagógus döntse el melyik szervezeti forma, legyen megfelelő (mikro csoportos, csoportos). Az óvodapedagógus 2-3 hetente egy természeti vagy emberi, vagy tárgyi környezeti téma megfigyeltetését tervezze. A témát lehetőség szerint több napon keresztül dolgozza fel 6-8 gyermekkel.

Az óvodapedagógus projektszerűen dolgozza fel a témákat. A projekt időtartama kb. 2-3 hét. Minden projekt témában kezdeményezünk konkrét célú otthoni gyűjtőmunkát, amihez tudatos feldolgozó tevékenységeket kapcsolunk. A téma elindítását előzze meg a felvetett problémák megbeszélése, mely a témában felöleli a természeti, emberi és tárgyi vonatkozásokat. Egy témakörhöz legalább három élmény- és tapasztalatszerző megfigyelést tervezünk, melyre az első hét ad lehetőséget. A projekt témák feldolgozásában nagy hangsúlyt fektetünk a logikus gondolkodáshoz szükséges műveletek sorára, mint megnevezés, párosítás, össze hasonlítás, csoportosítás, ítéletalkotások. A második héten élvezhetik a gyermekek a fejlesztőjátékokat, az utolsó napokban elkészülhet a kiállítás, amely bemutatja a teljes projekt folyamatát. A projektek tele vannak matematikai, logikai összefüggésekkel, melyeket a gyermekek játszva, a tapasztalatok logikus rendezésével sajátítanak el.

A gyermekek kommunikációs készségének fejlesztése a problémák azonosítása, megoldása, az átélt élmények, közvetlen tapasztalatok feldolgozása során tervezett vizsgálódások, kutakodások, kísérletezések tervezésével

- Lehetőséget biztosítunk a gyermekek önálló véleményalkotására.

A mikro csoportos tapasztalatszerzés lehetőséget ad a gyermek - óvodapedagógus személyes beszélgetéseire. Az óvodapedagógus minden gyermekre oda tud figyelni, minden kérdésre meg tud válaszolni. Ez a szervezeti forma kiválóan segíti a gyermekek szókincsének, nyelvi kifejezőkészségének fejlesztését. A valós élethelyzetek természetes módon teszik lehetővé, hogy a gyermekek alkalmazzák a helyes köszönést, bemutatkozást, megszólítást, véleménynyilvánítást, a szándékok kifejezését, mint a kérés, tudakozódás, üzenetközvetítés.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végén

A gyermek ismeri:

- a tevékenységhez szükséges viselkedés alapvető szabályait,
- a gyalogos közlekedés szabályait, a környezetében lévő művészeket, mestereket, esztétikai alkotásokat,
- lakcímét, szülei pontos nevét, foglalkozását, munkahelyét, óvodája nevét
- saját születési helyét és idejét,
- a mennyiségi, alaki, nagyságbeli, tér és síkbeli formákat,
- a háziállatokat, vadállatokat, madarakat, bogarakat,

- környezete növényeit és azok gondozását,
- a közlekedési eszközöket.

A gyermek képes:

- különbséget tenni az évszakok között, gyönyörköd tud szépségében,
- megszámolni bármit legalább 10-ig,
- használni irányokat, névutókat,
- betartani a gyalogos közlekedés szabályait,
- élményeit elmondani,
- önállóan, otthonosan mozogni az óvoda egész területén,

A fejlődés eredménye:

Gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában.

A tárgyakat tudják számlálni legalább tízig, össze tudják hasonlítani mennyiség, nagyság, forma, szín szerint.

Megkülönböztetik a jobbra - balra irányokat, értik a helyeket, kifejező névutókat (pl. alá, fölé, közé.)

Kialakult a beszédhelyzethez és az anyanyelvi szabályokhoz illeszkedő, jól érthető beszéd.

A tevékenység során megszerzett matematikai tapasztalatokat a gyermekek valamennyi tevékenység formában alkalmazzák. Az alapvető viselkedési szabályokat betartják.

A gyermek attitűdjére jellemző:

- szereti a környezetét, gyönyörködik a szépségekben,
- örömmel ismer rá a környezetében lévő intézményekre,
- szeretettel beszél a háziállatokról,
- érdeklődő, szívesen beszélget, kérdez a felnőttektől, társaitól egyaránt,
- törekszik a magatartási szabályokat betartani, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.

Munka jellegű tevékenységek

A tevékenység célja:

A gyermeki munka megszerettetésén keresztül olyan készségek, tulajdonságok kialakítása, melyek pozitívan befolyásolják a gyermekek munkához való viszonyulását, közösségi kapcsolatát, kötelességteljesítését.

A különböző típusú, munkajellegű tevékenységek tervezése, azok feltételének biztosítása: önkiszolgálás, felelősi rendszer, naposi munka, a különböző játéktereknek, kuckóknak legyenek naposai. Segítés az óvodapedagógusnak és más felnőttnek, alkalmi megbízatások, önállóan vagy párban, növényápolás és állatgondozás

Az óvodások munkajellegű tevékenysége a játékból bontakozik ki, elsősorban önmagukért majd később a közösségért végzik. Kezdetben az óvodapedagógus segítségével, később teljesen önállóan, öntevékenyen végezzenek munkajellegű tevékenységet. A gyermeknek mindenben a felnőtt a mintaképe.

Az óvodapedagógus mindegyik munkafajtánál adjon mintát az eszközök használatához és a munkafázisok sorrendiségének megismeréséhez. Úgy segítsen a gyermekeknek, hogy minél többször át tudják élni a munka örömét, a célért vállalt erőfeszítés szépségét, nehézségét. Az óvodapedagógus értékelése legyen buzdító, megerősítő, hogy a gyermekekben pozitív viszony alakuljon ki a rendszeres munkavégzéshez. Mindhárom korcsoportnál nagy jelentőségű az önkiszolgálás - testápolás, öltözködés, étkezés, környezetgondozás.

A 3-4 évesek az óvodapedagógust figyelve vegyenek részt a növények gondozásában. A kerti munkában (virágoskert) figyeljék meg a veteményezést, plántázást, a növények locsolását. Segítsenek a termések, falevelek elszállításában, a veteményezésben, a növények locsolásában. Az óvodapedagógus a legkisebb óvodásokat is vonja be az alkalomszerű munkába, ami lehet esetleges, de lehet szabályosan ismétlődő. A szabályosan ismétlődő mindennapi munka a rend fenntartásáért végzett tevékenységek (pl. a játékok elrakása, mosása, tisztítása, a terem díszítésében segítségnyújtás).

A 4-5 éves gyermekek közösségi kapcsolatát jól fejleszti a felelősi munka, amit akkor célszerű bevezetni, ha a gyermekek készségszinten ismerik a munkafolyamat menetét, fogásait. (Az önkiszolgáló tevékenység ezt jól előkészíti.) E program megerősíti a felelősi munka fontosságát, amit az étkezési feladatok elvégzéséhez ajánl. Az óvodapedagógus és a dajka közös megállapodás alapján gondolja végig a felelősi munkát és alakítsa ki a gyermekek összehangolt cselekvésláncát.

Alkalomszerű ismétlődő munka a játékok helyre rakása, a csoportterem átrendezése, a tevékenységekhez használt eszközök kiosztása, összeszedése, az öltöző és a mosdó rendjének megőrzése. Ezeket a munkákat a gyermekek együtt végezzék a felnőttek átgondolt, konstruktív vezetésével. Az óvodapedagógus tervezze meg az egyéni megbízások lehetőségeit (pl. információk közvetítése, kisebbek segítése az öltözködésben, ajándékkészítés a kicsiknek, az óvoda dolgozóinak, a jeles napok előkészítése stb.).

Az óvodapedagógus tervezze meg - a lehetőségeknek megfelelően - a gyermekek növény- és állatgondozását. A gyermekek működjenek közre az élősarok gondozásában, a szobanövények átültetésében, a virágoskert megtervezésében és ápolásában, az óvoda udvarának tisztántartásában, (fű gondozása, avar gyűjtése, öntözés).

Az 5-6-7 éves óvodások önállóan végzik a felelősi munkát. Közösén eldöntik a munka megosztását. Ízlésesen, esztétikusan tálalják fel az étkeket. Étkezés után szokásrendnek megfelelően mindent a helyére tesznek. Felsőprik a morzsákat.

Az alkalomszerű munkákat a gyermekek önálló vállalkozás alapján végezzék, soha ne alkalmazzon az óvodapedagógus kényszerítő eljárásokat. A gyakori dicséret, elismerés hatásával érje el, hogy a gyermekek szívesen vegyenek részt a munkában.

Végezzenek önállóan környezetszépítő munkát, egyszerű javításokat, vitaminsaláták készítését.

Rendszeresen segítsenek a kicsik öltöztetésében, készítsenek nekik meglepetéseket.

Az óvodapedagógus úgy alakítsa a növénygondozást, hogy a gyermekek minél több műveletet

tudjanak önállóan végezni. A kerti szerszámokat önállóan használják, gondozzák. Minden évszakban segítsenek a járdák, utak tisztításában.

A növények gondozását a magvetéstől a termés összegyűjtéséig együtt tervezzék és végezzék a felnőttekkel. Utasítások adásakor az óvodapedagógusnak ügyelni kell a szavak megfelelő hangsúlyozására. Életkoruknak megfelelő tagolt, érthető lassú tempójú beszéd segíthet a feladatok megértében. A gyermekek többször nézzék meg csodálják meg munkájuk eredményét. Mondják el gondolataikat, benyomásaikat próbálják megfogalmazni. Az óvodapedagógus fejlesztő értékelése legyen folyamatos a gyermekek munkavégzése során, hogy azzal is erősítse bennük a munka fontosságát, a gyermekek munkához való pozitív viszonyát, munkaszeretétét.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végén

A gyermek ismeri:

A munkajellegű feladatokhoz szükséges eszközöket, a munkafolyamatokat és azok szabályait

A gyermek képes:

- az önkiszolgáló teendőit önállóan elvégezni,
- közösen, kooperatívan dolgozni párban és mikró csoportban,
- az egyéni megbízásokat felelőség teljesen teljesíteni,
- a kitartó munkavégzésre, a kapott feladatok elvégzésére,
- a naposi munkát, kooperatívan, igényesen teljesíteni,
- közreműködni állatok és növények igényes gondozásában.

A gyermek attitűdjére jellemző:

- A gyermekek szeretnek közösen dolgozni.
- Örülnek, ha kötelességüket teljesítik.
- Örömmel segítenek a kisebbeknek.
- Szeretnek meglepetést készíteni a kisebbeknek, szüleiknek, az óvoda dolgozóinak és az óvodát segítő iskoláknak, felnőtteknek.
- Munkafolyamatokban szívesen segít a rászoruló társainak.

A tevékenységekben megvalósuló tanulás

E program szélesen értelmezi a tanulást. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán valósul meg. A játékba integrált tanulás azt jelenti, hogy az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységek a játékidőbe ékelődnek úgy, hogy nincs közben játékelrakás. Így a gyerekek a tevékenységek befejezése után visszatérhetnek az eredeti játékukhoz. A gyermekek tevékenységeik során szerzett benyomások, tapasztalatok, élmények alapján tanulnak, s általa fejlődnek. A szociális és intellektuális tanulási képességek fejlődését az óvoda felerősíti. Ennek elsődleges terepe a játék és az óvodai élet. Nem fér kétség ahhoz, hogy az óvodás gyermek értelmi képessége: észlelése, érzékelése, emlékezete, figyelme, képzelete, képszerű szemléletes gondolkodása leginkább a játékon keresztül fejlődik.

Ehhez társulnak olyan szervezett tanulási lehetőségek, mint az óvodapedagógus által irányított

megfigyelés, tapasztalatszerzés, ami a gyermekek kíváncsiságára, kérdéseire, válaszaira épülő ismeretszerzést is magába foglalja.

A programban helyet kap az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységeken megvalósuló tanulás, amelyek számtalan probléma és feladatmegoldás lehetőségét adják a gyermekeknek. A program felfogása szerint a tevékenységekben megvalósuló tanulás azt jelenti, hogy az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységek a játékidőben zajlanak úgy, hogy nincs közben játékelrakás.

A gyermekek a tevékenységük befejezése után igényük szerint visszatérhetnek eredeti játékukhoz vagy újat kezdhetnek. Egyetlen egy napon borul fel ez az alapelv, amikor az óvodapedagógus szervezett mozgástevékenységet tart.

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- az utánzásos minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás, szokások alakítása,
- a spontán játékos tapasztalatszerzés;
- a játékos, cselekvéses tanulás;
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés;
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés;
- a gyakorlati problémamegoldás.

Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során, személyre szabott, egyéni, pozitív értékeléssel, a bátorító nevelés módszereit alkalmazva segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.

Javaslat a gyermekek **heti rendjének** elkészítéséhez (Mindhárom korcsoportnak egyaránt alkalmas)

	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA	CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK
Délelőtti játékba integrált tanulás	Verselés-mesélés Ének-zene Képesség fejlesztés	Verselés-mesélés Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	Verselés-mesélés dramatikus játék	Verselés-mesélés dramatikus játék	Mozgás, mozgásos játékok
Udvari játékba integrált tanulás	ovikör futás	Külső világ tevékeny megismerése	Külső világ tevékeny megismerése matematikai tartalommal	Külső világ tevékeny megismerése	
Délutáni játékba integrált tanulás		Zenés, mozgásos percek	ovikör futás	Zenés, mozgásos percek	

A szervezett tanulás formái

(Mindhárom korcsoportnak egyaránt alkalmas.)

Kötelező Mozgás, mozgásos játékok
Énekes játékok, tánc az udvaron vagy a tornateremben.
Közvetve kötelező Vers, mese, dramatikus játék, tanköteles gyermekeknek kötelező

Kötetlen Rajz, festés, mintázás, kézimunka, Ének-zenei képességfejlesztés, a környezet megszerettetése, a környezet tevékeny megismertetése, egyéni fejlesztések, tanköteles gyermekeknek kötelező

A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességek és készségek fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó- amennyiben az infrastrukturális adottságok lehetővé teszik, külön térben szervezett-iskola előkészítő fejlesztőpedagógiai tevékenységben vesznek részt.

A szervezett tanulás munkaformái

Együttes közös tevékenységek	Mozgás, mozgásos játék, futás, kocogás verselés, mesélés - dramatikus játék, Énekes játékok,tánc,zenés mozgásos percek
Mikrocsoportos,kis létszámú csoportos	Ének-zenei képességfejlesztés Rajz, festés, mintázás, kézimunka, a környezet tevékeny megismertetése
Egyéni fejlesztés, kis létszámú differenciált fejlesztések	Részképességek fejlesztése egyéni igények szerint, tehetséggondozó műhelyek

A program megvalósításához szükséges tanulási módszerek

A módszerek megválasztását a gyermekek életkori sajátossága, testi-lelki állapota, érdeklődése, kíváncsisága befolyásolja. Az óvodapedagógus az eljárásait változtatatosan, mindenkor az adott szituációnak megfelelően kombinálja. A játékoság, a közvetlen tapasztalatszerzéshez kapcsolódó gyűjtögetés, elemezgetés, rendszerezés minél gyakrabban jelenjen meg a tevékenységekben. Az élmények elmondása, az otthoni és óvodai megbízások adása a szülők, bevonása a tanulási folyamatba, az önálló feladatmegoldások, önellenőrzésre, önértékelésre való készítés mind hasznos módszerei a programnak.

Alapelvek a tanulási folyamatok értékeléséhez

A gyermekek akkor tudnak önfeledten, boldogan tevékenykedni, ha sok buzdítást, dicséretet, pozitív megerősítést kapnak. Ezért az óvodapedagógus törekedjen arra, hogy mindegyik gyermek, mindennap kapjon valamilyen pozitív megerősítést. Kerülje a sztereotip értékeléseket

(ügyes vagy stb.), helyette a gyermekek konkrét, jó cselekedetét, tettét emelje ki. Az óvodapedagógus alkalmazza a differenciált, árnyalt bátorító értékeléseket.

Alkalmazza a jutalmazás sokféle módszerét: simogatást, megerősítő pillantást, testbeszédet, gesztust, mimikát, szóbeli közlést egyénileg vagy csoport előtt, és a szülőknek egyaránt.

4. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén

Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához.

A testileg egészségesen fejlődő gyermek teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes. Az írás, olvasás tanulásához nélkülözhetetlen a jól működő látás és hallás. Jó ceruza fogás, könnyed eszközkezelés. Az elemi mozgások összerendezettsége. Kúszás, mászás, lábujjhegyen járás, sarkon járás, külső talpélen járás, guggoló járás, szökdelés páros lábon és fél lábon, fej emelgetés háton- és hason fekvésben. E mozgások pontatlan, hibás kivitelezése az idegrendszer éretlenségére utal, ami megnehezíti az olvasás, írás tanulását. Jó egyensúlyérzék, pontos finommozgások, keresztcsatornák jó működése biztosítja, hogy a gyermek egymástól függetlenül tudja mozgatni a végtagjait. Fontos, hogy a gyermek ismerje saját testét, biztonsággal tájékozódjon rajta. Ismerje testrészei, ujjai nevét, helyét. Fontos, hogy mire iskolába kerül a gyermek, kialakult kézdominanciával rendelkezzen. A nem megfelelő kézzel történő írástanulás nehezíti az írás, olvasás elsajátítását. A dominanciák akkor hibátlanok, ha azonos oldalra esnek. Az ellentétes oldali lábhasználat gyakran együtt jár a számolási készség gyengeségével. Nehezebben alakul ki a szám- és mennyiségfogalom.

A lelkiileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez.

Az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, továbbá a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés, megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele. Erkölcsi – érzelmi kritériuma az iskolaérettségnek a kötelességérzet és feladattudat, valamint a szabálytudat és feladattartás. A cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival.

A szociálisan érett gyermek: egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja

szükségletei kielégítését.

Jó kudarcűrő képesség nélkülözhetetlen a tanuláshoz. Fontos, hogy a gyermek, szembe tudjon nézni azzal, ha valami nem sikerül rögtön. Merjen és akarjon újra és újra hozzáfogni egy feladathoz. Ne essen kétségbe attól, ha nem az övé a legszebb, legjobb munka. Ne veszítse el a kedvét, ha valamit ki kell javítania. Fontos, hogy megtanulja: hibázni szabad. A hibázás a tanulás útja.

Fontos, hogy elfogadja a felnőtteket, bizalommal forduljon hozzájuk, ha segítségre van szüksége. A szociális érettség fogalma az önállóságot és a beilleszkedő képességet fejezi ki.. Az iskolára felkészült gyermek a képességeihez szabott munkát egyenletes tempóban kitartóan végzi, nem figyel másra, és be is fejezi azt. Elvégzi azt a feladatot is, amiben kevésbé sikeres. Saját munkáját ellenőrizni tudja, spontán javít vagy a kritikát elfogadja, és javítani tud.

Az egészségesen fejlődő gyermek érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt használ, különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat, azzal, hogy a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek. Végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét, elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek. Elemi mennyiségi ismeretei vannak.

Térirányok felismerése térben és síkban: A térirányok felismerése fontos feltétele az írás-, olvasástanulásnak. Fontos a névutók jelentésének pontos ismerete. Ha a gyermek bizonytalan a térirányok megítélésében, nem tudja elkülöníteni a jobbot a balról, a fentet a lentől, akkor nem tudhatja megkülönböztetni a b—d, p—b, a—e betűket, felcserélheti a betűket, szótagokat, esetleg visszafelé olvas, tükörírással vagy jobbról balra ír. (Nem azonos a térérzékeléssel)

Reprodukáló képesség térben és síkban: Az olvasás, írás előfeltétele, hogy a gyermek le tudja utánozni, másolni a látott mozdulatot, térbeli konstrukciót, vagy síkban alkotott mintát.

Soralkotás, sorritmus folytatása: Az írás térben és időben meghatározott rend, szabály szerint alkotott sor.

Szem - kéz koordináció: Biztos alak - háttér megkülönböztetés Fontos, hogy a gyermek ki tudja választani a számára fontos információt, el tudja, vonatkoztatni a zavaró körülményektől, meg tudja különböztetni az alakot a háttértől.

Gestalt látás: Az olvasástanuláshoz szükséges képesség. E képesség fejlettségén múlik, hogy tudja-e a gyermek a részeket egészként értékelni, a betűsort szóként értelmezni. Az összeolvasás képessége vizuális szinten. Fejletlensége esetén nehezített, vagy lehetetlen az összeolvasás.

Azonosság felismerése: Betűfelismeréshez szükséges képesség. Különbözőség felismerése

Auditív megkülönböztetés: Hat éves korra kialakul az egyes hangok elkülönítésének képessége.

Analizáló—szintetizáló képesség: Előfeltétele az összeolvasás és az írás megtanulásának. Azt jelenti, hogy a gyermek, hangokra tudja - e bontani, illetve össze tudja - e rakni a hangokból a szót.

Általános tájékozottság: Hat éves korára a gyermeknek széleskörű ismeretekkel kell rendelkeznie az őt körülvevő világról. El kell tudnia helyezni magát az időben és a társadalmi környezetben. Ismernie kell a személyi adatait, lakhelyét, az évszakok, napszakok, napok váltakozását.

Beszédkésztség: Hat éves korára minden gyermeknek tökéletesen kell ismernie az anyanyelvét. Árnyaltan kell kifejeznie érzéseit, gondolatait. Egy adott képről, vagy témáról önállóan kell mondania néhány összefüggő mondatot. A megfelelően fejlett beszéd alapozza meg az írott beszéd megtanulását. A fejletlen beszédkésztség, a súlyosabb beszédhiba, a hiányos fogalmi rendszer nehezíti az írás, olvasás tanulását.

Gondolkodás: A megfelelő szintű fogalmi gondolkodás előfeltétele az olvasás-, írástanulásnak. Hat éves korára a gyermeknek spontán el kell végeznie az elemi gondolkodási műveleteket, logikai összefüggéseket felismer.

Problémamegoldó gondolkodás: Az iskolába lépéssel külön hangsúlyt kap a problémamegoldó gondolkodás képessége.

Emlékezet: vizuális emlékezet, auditív emlékezet, ritmus emlékezet.

Figyelem: A jól rögzíthető, tartós figyelem elengedhetetlenül fontos az iskolába lépéshez.

Emberrajz: Az emberrajz 10 - 12 éves korig összefüggést mutat az intelligencia fejlődésével. A családrajz sok mindent elmond a gyermek érzésvilágáról, a család szerkezetéről, a családban elfoglalt helyéről.

Feladattudat: Az iskolai munkában fontos a fejlett feladattudat. A jövőendő elsősnek meg kell értenie, hogy vannak kötelességei, aminek akkor is eleget kell tennie, ha nincs hozzá kedve, fáradt, vagy szívesebben játszana. Nem lehet elmulasztani vagy elodázni a feladatokat. A feladattudat fejlődése 6 éves kor körül felgyorsul. Ha nem alakul ki, nehéz lesz az iskola, nyűg a tanulás.

Az iskolába lépő gyermeknek tájékozottnak kell lenni magára és a környezetére vonatkozóan.

Tudnia kell: teljes nevét, apja, anyja nevét, testvérek számát, nevét, saját életkorát, pontos lakcímét, napszakok elnevezését, az időjárást az évszakoknak megfelelően, az évszakok változásait

Számfogalom: Kíváncsi, hogy az iskolába lépő gyermek a 10-es számkörben biztonsággal mozogjon.

Csoportosítás: Nagy segítséget nyújt a mennyiségek sikeres egyeztetéséhez, ha a gyermek megismerkedik a halmazokkal, vagyis megtanul tárgyakat csoportosítani, különböző szempontok alapján. A gyermek majdnem minden csoportosítást követően megszámlálja, hogy melyik csoportba hányat tett, majd a szétválogatott dolgokat összepárosítja. Engedni kell, hogy számlálgasson, összehasonlítsa, párosítsa, problémát vessen fel és kérdezzen. Több-kevesebb, ugyanannyi fogalmának ismerete.

Beszéd: Kíváncsi, hogy mondatok alkotásakor helyesen használja a végződéseket, a hozzá intézett kérdésekre megfelelő választ tudjon adni. Fontos, hogy az iskolába lépő gyermek tisztán,

hibátlanul képezzen minden hangot, érthetően ejtse a szavakat. Nélkülözhetetlen feltétele az olvasás-írás elsajátításának, hogy mások beszédéből a hangokat, szavakat pontosan hallja a gyermek. A hallási figyelem fejlesztését jól segíti a visszhang- és a sűgőjáték.

Megfigyelőképesség, emlékezet: Az, hogy a gyermek a körülöttük lévő dolgokra, eseményekre úgy tudjanak odafigyelni, hogy azokat később képesek legyenek pontosan felidézni, a sikeres iskolakezdés feltétele. Az iskolai teljesítmény sikere nagymértékben függ attól, hogy a látottakat, hallottakat milyen pontosan képes megfigyelni, majd felidézni a gyermek.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettség.

III. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek, a gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek, a gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések.

Szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek az óvodában

Feladatunk:

- Fejlesztő programok alkalmazása: Egyéni és kiscsoportos fejlesztések szervezése, például beszédfejlesztés, mozgásfejlesztés, iskolaelőkészítő foglalkozások.
- Társadalmi különbségek kompenzálása: A hiányzó otthoni ingerek pótlása játékos, élményalapú tevékenységekkel.
- Szociális készségek fejlesztése: Társas kapcsolatok, együttműködés, önkifejezés támogatása, érzelmi nevelés.
- Kapcsolattartás a családokkal: Rendszeres kommunikáció a szülőkkel, tájékoztatás, tanácsadás, bizalomépítés.

Gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek

Feladatunk:

- Megfigyelés és jelzés: Fizikai, érzelmi vagy elhanyagolás jeleinek észlelésekor az óvoda jelzéssel él a gyermekjóléti szolgálat felé.
- Esetmegbeszélések: Óvoda–gyermekjóléti szolgálat–szülők közös egyeztetése, cselekvési terv készítése.
- Prevenciós programok: Egészséges életmódra nevelés, konfliktuskezelés, kortárs kapcsolatok megerősítése.
- Biztonságos környezet megteremtése: A gyermek érzelmi biztonságának biztosítása, bántalmazás- és zaklatásmentes légkör fenntartása.

- Továbbirányítás és együttműködés: Szakellátásba irányítás (pl. pszichológus, fejlesztőpedagógus), szükség esetén gyámhatóság bevonása.

A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló tevékenységek

Feladatunk:

- Differenciált nevelés: A gyermekek egyéni képességeihez, érdeklődéséhez, tempójához igazított fejlesztés.
- Integrált nevelés: Sajátos nevelési igényű (SNI) és hátrányos helyzetű gyermekek beillesztése a közösségbe, egyéni segítséggel.
- Kompenzáló tevékenységek, érzékenyítő programok: Múzeumlátogatás, színházi előadás, kirándulás – olyan élmények biztosítása, amelyekhez a gyermek családi környezetében nem fér hozzá.

Gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek

- A gyermek fejlődési elakadása, veszélyeztetettsége csökken vagy megszűnik.
- A gyermek érzelmi állapota stabilizálódik, viselkedése javul.
- Sikeres együttműködés alakul ki a gyermekjóléti szolgálattal, védőnővel, fejlesztő szakemberekkel.
- A pedagógus időben jelzést ad a problémák észlelésekor, dokumentációja pontos, naprakész.
- A szülő elfogadja a szakmai segítséget, partnerként működik együtt.
- Megfelelő védelmi intézkedések születnek, és ezek eredményesek (pl. fejlesztések elindulnak, családsegítő bevonása hatékony).

Esélyegyenlőséget szolgáló tevékenységek

- A gyermekek közötti különbségek csökkennek, minden gyermek képességeihez mértén fejlődik.
- Az SNI vagy HH gyermekek sikeresen integrálódnak a közösségbe.
- A multikulturális nevelés hatására a gyermekek elfogadóbbak, empátikusabbak egymással.
- A hátrányos helyzetű gyermekek részt vesznek minden programban, eseményen, kiránduláson.
- A differenciált fejlesztés során a gyermek egyéni fejlődési utat jár be.

IV. A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formái és az óvoda kapcsolatai

Az óvoda a családdal együtt, azt kiegészítve segíti a gyermekek nevelését, fejlesztését.

A szülő tud legtöbbet a gyermekéről, ő ismeri legjobban gyermeke igényeit, szükségleteit, viszont az óvodapedagógusnak van olyan szaktudása és olyan korosztályi tapasztalata, mely alapján hathatós segítséget tud nyújtani a gyermekek fejlesztéséhez. Az óvodapedagógusok lehetőségeikhez mértén figyelembe veszik a családok sajátosságait, szokásait, és ha szükség van

rá segítséget nyújtanak. Korrekt, partneri együttműködésük elengedhetetlen a gyermekek harmonikus fejlesztése érdekében.

Az óvoda körültekintően szervezze meg az együttműködés formáit, mely az információk áramoltatását, a szemléletformálást, az óvoda tartalmi munkájának szakszerű megismertetését, a gyermekek egyéni fejlődésének jellemzőit hivatott közvetíteni.

A kapcsolattartás formái

A családlátogatás (lehetőleg még az óvodába kerülés előtt) szülői igény szerint, anyás befogadás. A napi kapcsolattartás elengedhetetlenül szükséges, hogy a szülő teljes mértékben tájékozott legyen a gyermekével történt napi lényeges eseményekről, szülői értekezletek, nyílt napok, fogadóóra, a szülőkkel együtt szervezett rendezvények, ünnepek, kiállítások, hangversenyek, kirándulások.

A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formái:

Olyan bizalmi kapcsolat kiépülése, amely a gyermek fejlődése érdekében kívánatos. Az óvodai nevelés, céljaink elfogadása a családok részéről. A szülők elégedettségének állandó figyelemmel kísérésével az igények beépülése a nevelési folyamatainkba.

Óvodapedagógus feladatai:

A hatékony együttnevelést, család és óvoda jó kapcsolatát, a nevelő partneri viszonyt kiépíti. A gyermekek egészséges fejlesztéséért való közös felelősséget tudatosítja. Óvoda pedagógiai programját, céljait, feladatait ismerteti, és elfogadtatja a szülőkkel.

Óvodánk szokásait, hagyományait ismerteti a házirendben, a napirendben, a munkatervben megfogalmazottak alapján.

Az óvodába lépést megelőzően az új gyermekek szülei számára tájékoztatást ad arról, hogyan lehet minél zökkenő mentesebbé tenni az első óvodai napokat és támogatást, segítséget nyújt az iskolához szükséges új szülői szerepkör kialakításában.

Előzetesen ismerkedik a szülőkkel.

Biztosítja a szülők részvételét, hogy lehetőség szerint legyenek itt az első napokban gyermekükkel az óvodában, és „fedezzék fel” a játéklehetőségeket, az eszközöket, együtt ismerkedjenek.

A szülők igényeit, javaslatait, kéréseit, felajánlásait figyelembe veszi nevelőmunkájába.

Szülői értekezleten a csoportokban folyó nevelőmunka tervét ismerteti: elképzelések, a különböző nevelési területek, a kiemelt feladatok.

Nyílt rendezvényeket szervez, melyen a szülők lehetőséget kapnak az óvodai élet szokás- és szabályrendszerének közvetlen megismerésére, gyermekük megfigyelésére.

A szülők képviselőit meghívja az óvoda különböző fórumaira, alkotó ötleteiket, kéréseiket, igényeiket meghallgatja, és lehetőség szerinti teljesíti.

Kapcsolattartás várható eredményei:

A családok elégedettek az óvoda működésével.

Minden szülő rendszeres tájékoztatást kap, gyermeke fejlődéséről.

A szülők aktívan részt vesznek az óvoda rendezvényein.

Óvodánk kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt (bölcsődék és egyéb szociális intézmények), az óvodai élet során (pedagógiai szakszolgálat intézményei, gyermekjóléti szolgálatok, gyermekotthonok, egészségügyi, illetve közművelődési intézmények) és az óvodai élet után (iskolák) meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében.

Az óvoda és a bölcsőde

Gyümölcsöző kapcsolat a Székesfehérvári Százszorszép Bölcsőde Kis Gömböc Tagbölcsődéjével a bölcsőde-óvoda közti átmenet zökkenőmentessé tétele érdekében.

Az óvoda és az iskola

Az óvoda a Székesfehérvári Táncsics Mihály Általános Iskolával kialakította tartalmi kapcsolatát, hogy a gyermekek zavartalan iskolakezdését ez által elősegítse.

A kölcsönös érdeklődés hozzájárulhat egymás nevelési céljainak, elképzelésének megismeréséhez, megértéséhez. A negyedik osztályos tanulók Mikulás ünnepén műsort adnak az óvodásoknak. Királyi napokon közös programjaink vannak.

Ovi-galériák alkalmával tehetséges gyermekeket hívunk vissza az iskolából.

A különleges bánásmódot igénylő gyermekek fejlesztése és speciális szükségleteik biztosítása érdekében közvetlen kapcsolatot tartunk fenn a Fejér Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálattal és annak Székesfehérvári Tagintézményével. Folyamatos és hatékony a munkakapcsolatban állunk, támaszkodhatunk segítségükre, egyeztetünk a problémás esetek feltárásában, megoldáshoz való út keresésében.

A pedagógusok szakmai munkájának fejlesztése, segítése érdekében kooperatív kapcsolatot ápolunk a helyi és országos pedagógiai szakmai szolgáltatókkal, az Oktatási Hivatal intézményével, a Székesfehérvári Pedagógiai Oktatási Központtal.

Az óvoda és a közművelődési Intézmények

Az óvoda kapcsolatot tart a környezetében működő közművelődési intézménnyel- a Székesfehérvári Gárdonyi Géza Művelődési Ház és Könyvtárral. Rendszeresen részt veszünk a gyermekeknek szervezett programjaikon.

Az óvoda és a Magyar Úszó Szövetség

Intézményünk részt vesz a Magyar Úszó Szövetség által koordinált Úszó Nemzet Programban.

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

A pedagógiai program hatályba lépése

Jelen pedagógiai program Székesfehérvár Megyei Jogú Város Önkormányzat Közgyűlése Humán Közszolgálati Szakbizottsága jóváhagyásával **2025. szeptember 1. napján** lép hatályba és visszavonásig érvényes.

Jelen pedagógiai program hatálybalépésével egyidejűleg hatályát veszti a Maroshegyi Óvoda igazgatója által 285/2021. számon, 2021. augusztus 31. napján jóváhagyott pedagógiai program.
Székesfehérvár, 2025. augusztus 8.

Békési-Kimti Ágnes
Békési-Kimti Ágnes
igazgató

Záradék

A Maroshegyi Óvoda pedagógiai programját Székesfehérvár Megyei Jogú Város Önkormányzat Közgyűlése Humán Közszolgálati Szakbizottsága – átruházott hatáskörben – a Maroshegyi Óvoda pedagógiai programjának jóváhagyásáról szóló 310/2025. (VIII.14.) számú határozatával jóváhagyta.

Székesfehérvár, 2025. augusztus 26.

Dr. Cser-Palkovics András
Dr. Cser-Palkovics András
polgármester